

No. 325

XXV rok
istnienia

Cena numeru
100 mk.

Cena prenumeraty:
w Łodzi
Miesięcznie „ 2100
Z przes. poczt.
Miesięcznie „ 2500
poza Łodzią egz. 110

Konto Pocztow. Kasy
Oszczęd. 60594
Należność pocztowa
opłacona ryczałtem.

Redakcja i Adm.

w ŁODZI
Al. Kościuszki 41
TELEFON 28,

Łódź.

ROZWOJ

DZIENNIK POLITYCZNY SPOŁECZNY I LITERACKI

Niedziela, dnia 26 listopada 1922 roku.

CASINO

Przeszło

2,000,000

osób podziwiała
już ten film w Lon
dynie, gdzie de-
monstrawany jest
od roku w dew
Scala Theatre

Ostatnie 2 dni

Ostatnie 2 dni

Dwie
Sieroty

Największy film świata

W rolach głównych: dwie
najmłodsze i prześliczne
gwiazdy amerykańskie
siostry

Lilian
i Dorota Gish

Początek przedstawień o
3 ej ilustracja muzyczna
koncert symfoniczny pod
dyrekcją p. Leona Kan'ora
485701

CASINO

NADESZŁA ZIMA!

NA RATY I

Chcąc ubrać się ciepło w męską i damską garderobę, można tylko w firmie

„OSZCZĘDNOŚĆ“

ul. Wólczańska 43, front, I p., oraz bielizna i towary łokciowe po cenach przystęp.
uwaga! Ustrójstwo dla urzędników państwowych i robotników. 74400k

NA RATY I

Komercyjny skład się z 12 stron.

Alarmy wojenne.

MOZLIWOSC KATASTROFY — SOWIETY ZYSKUJĄ SIĘ DO ZAATAKOWANIA RUMUNJI

GDANSK, (Tel. wł.) „Danziger Neueste Nachrichten“ w dzisiejszym wydaniu wieczornem donoszą, że rząd angielski podziela ten punkt widzenia, iż konferencja lozańska może się skończyć katastrofą. (4)

BERLIN, (Tel. wł.) Ton piątkowej prasy niemieckiej jest w najwyższym stopniu alarmujący. Szczególniej uderza fałszowanie sprawy tureckiej ze sprawą rosyjską w związku z kwestią w Besarabji.

„Berliner Boersen Zeitung“ pisze dosłownie:

To tylko jest wiadome, że Rosja czeka jedynie na pomyślną okoliczność, ażeby sprawę tych aspiracji do Besarabji siłą przeprowadzić dziś i już od pewnego czasu ściga

ga wojska na granicę rumuńską.

W tym samym artykule dziennik przytacza zdanie jednego z wybitnych dyptomatów w Konstantynopolu, który stwierdza:

Byskawice są na południu i są także na północy. Obawiam się jednak, że proch, który to wszystko wyśładzi w powietrze, znajduje się gdzieś tutaj, w pobliżu Konstantynopola. (4)

BERLIN, (Tel. wł.) Komunikat Reutera donosi, że układy w sprawie porozumienia w Konstantynopolu stanęły na martwym punkcie.

Wiadomości nadeszłe do pism niemieckich, stwierdzają, że położenie w Konstantynopolu jest niepokojące. (4)

Katastrofa kolejowa pod Warszawą.

1 OSOBA ZABITA 34 RANNYCH.

Wczoraj o godz. 6.30 rano na skrzyżowaniu kolei wąskotorowej w Tarcówku, pociąg towarowy t. zw. tranzyt Nr. 1061, idący ze stacji Warszawa-Praga do Białostoku, wpadł na pociąg kolejki Mareckiej, idący do Warszawy.

Skutki zderzenia były fatalne. Trzy wagony kolejki zostały rozbite, jedna osoba, Eugenia Dzikowska, 1. 17 z Marek zabita, 14 osób ciężko rannych i 20 leżących. Są to przeważnie robotnicy i robotnice z fabryk warszawskich.

Na miejsce katastrofy przybyły 3 karetki Pogotowia. Opierzono 14 leżących, a ciężko poszkodowanych rozłożono w szpitalach Przemienienia Pańskiego i kolejowym. Urządzeniem toru zajęły się brygady robotnicze z dworca Wileńskiego i Wschodniego.

Co do przyczyn katastrofy krąży dwie wersje: niedopatrzność zwrotniczego, lub nieuwaga maszynisty kolejki Mareckiej, który mimo sygnału wjechał na tor. Siedziwo w toku.

Szef wydziału urzęduje.

XXV.

Zawiadamiamy naszych czytelników iż w dniu 1-go grudnia „ROZWOJ“ obchodzi jubileusz 25 letniej pracy dziennikarskiej w Łodzi.

Z okazji tej dnia 3 grudnia, w niedzielę, wydamy numer

Jubileuszowy

który wydrukowany zostanie w podwójnej ilości egzemplarzy.

Ogłoszenia do tego numeru, pomimo znacznego nakładu, nie będą droższe, niż do zwykłych numerów, a nawet tańsze, bo kto przed świętami Bożego Narodzenia powtórzy jeszcze swoje anonsy, ten od następnych razy otrzyma 10% ustępstwa.

Ogłoszenia te prosimy przysyłać jak najrychlej, aby można je było wykończyć starannie; nawet bowiem pracy w ostatniej chwili wywołuje pośpiech, niezbyt w tych wypadkach pożądany ani dla ogłaszających się, ani dla Administracji.

Ogłoszenia przyjmuje Administracja „Rozwoju“ codziennie w biurze Al. Kościuszki Nr. 41.

Administracja „Rozwoju“

NUTY

na fortepian, do śpiewu, na skrzypce, organy i inne instrumenty, szkoły, ćwiczenia, śpiewniki, najnowsze tańce w wydaniach krajowych i zagranicznych.

wielki wybór
w Księgarni i składzie Nut
Gebethnera i Wolfa
w Łodzi,
ul. Piotrkowska 87. 4847

Magazyn mebli

wielki wybór dywanów, klimów, chodników, portjer, serwet, firanek i pokryć meblowych, posiada na składzie firma

W. Łuczak

ul. Zamenhofska (Rozwadowska) 2, tel 14-25.

Miljonówka

We wczorajszym ciągnięciu Miljonówki w losowany został Nr.

4.583.980

Znajduje się w Izbie Skarbowej w Łodzi.

Niepodjęte miliony.

Następujące wylosowane miljonówki nie zostały dotychczas podjęte:

0.188.747

1.357.851 (2)

TELEGRAMY.

POBYT PADEREWSKIEGO W AMERYCE

PARYŻ, 25. (PAT) „Chicago Tribune” donosi z Nowego Jorku, że Paderewski rozpocznie na nowo, jako pianista, publiczne występy. Dziennik podaje również, że Paderewski spotkał się z Clemenceau, przyczem spotkanie to miało momenty wzruszające. Obaj mężowie przypomnieli sobie chwile obrad z czasów konferencji w Wersalu, poczem Paderewski wykonał w obecności Clemenceau „Impromptu” Schuberta.

SMIERC SONINA.

RZYM, 25 | 1 PAT Były prezydent ministrów i minister spraw zagranicznych, zmarł.

B. premier Sennino zmarł na udar mózgowy. Sidnej—Constantin baron Sonini urodził się w r. 1847 w Pizie. Ojciec jego pochodził z rodziny żydowskiej i nazywał się Izak Seul. Na stanowisku premiera odegrał dużą rolę w czasie wojny światowej a szczególnie podczas konferencji paryskiej, gdzie razem z Wilsonem Clemenceau i Lloydem George'em współpracował nad Traktatem Wersalskim. (8)

Proces Świętojurski.

CZWARTY DZIEŃ ROZPRAW. — PRZESŁUCHIWANIE OSKARŻONYCH. GROSSEROWEJ I CICHOWSKIEGO.

LWÓW, 25. 11. (AW) W czwartym dniu rozpraw ukończono przesłuchanie oskarżonej Grosserowej. Zeznania te nie dorzuciły nic nowego do sprawy.

Z kolei przystąpiło do przesłuchania trzeciego oskarżonego, Kazimierza Cichowskiego, byłego urzędnika bankowego i wsockiego dygnitarza bolszewickiego z lat wojny. Oskarżony do winy się nie poczuwa. Jego „curriculum vitae” zawiera wiele charakterystycznych szczegółów. W styczniu 1915 r. wyjechał do Petersburga. Tutaj jako urzędnik bankowy pracował również bardzo czynnie w organizacji bolszewickiej, głównie wśród robotników polskich. Udział swój w tej robocie przedstawia Cichowski jako jednakowo intensywny zarówno przed powstaniem Kiereńskiego, jak i po jego upadku. Gdy stworzono w Łonie sowieckich komisariatów dla spraw polskich, oskarżony został mianowany w listopadzie 1917 r. zastępcą kierownika tego komisariatu, na czele którego stał Dzierżyński. Dalszy udział oskarżonego w wypadkach rosyjskich był ściśle związany z akcją rewolucyjną, a wszelkie zarządzenia rządu Sowietów

uważał Cichowski za rzecz zupełnie naturalną i nie wypiera się, że brał w nich udział. Wogóle Cichowski aprobuje najzupełniej postępowanie rządu Sowietów, które według niego było tylko odpowiedzią na terror kontrrewolucyjny. Z chwilą wkroczenia do Wilna wojsk czerwonych, został Cichowski członkiem tymczasowego rządu miejscowego.

Oskarżony odpyta kategorycznie zarzuty, pomieszczone w akcie oskarżenia, jakoby wydawał wyroki śmierci i wogóle występował wrogo przeciwko Polakom. Po powrocie do kraju w kwietniu 1921 r. przyjechał do Lwowa z polecenia centralnego komitetu rewolucyjnego w Warszawie, aby tu objąć pracę organizacyjną. Przyznaje również, że brał udział w zorganizowaniu konferencji w gmachu ś—to jurskim i jest autorem też politycznych, znalezionych na konferencji, których treść właśnie dołączona jest do aktu oskarżenia. Nazwisk osób, które z nim działały, nie chce stanowczo wyjawiać.

Na tem przesłuchanie oskarżonego zakończono, poczem odroczone rozprawę do poniedziałku.

Polityka zagraniczna Mussolini'ego.

OWACYJNE PRZYJĘCIE W RZYMIE. WŁOCHY PRZYŁĄCZAJĄ SIĘ DO STANOWISKA SPRZYMIERZENCÓW.

RZYM, 25 | 11 (PAT) Mussolini, który po wrócił tu dzisiaj, został owacyjnie powitany. Dzienniki omawiają rezultaty, uzyskane przez Włochy dzięki pobytowi Mussolini'ego w Lozannie. Włoski prezydent ministrów przez szczerze oświadczenia, złożone wobec Poincaré'go i Curzona, bezwzględnie wyjaśnił stosunek Włoch do Sojuszników, domagając się stanowczo dla Włoch słusznego należącego się im prestiżu.

Co do kwestii wschodniej, Mussolini wyjaśnił w sposób bynajmniej nie dwuznaczny, jak jest orientacja włoska w tej sprawie. Włochy nie chcą doprowadzić do zatargu z Turcją, pragnąc przeciwnie współpracować z nią na polu ekonomicznym, niemniej jednak nie chcą faworyzować wygórowanych pretensji tureckich. Dla tych to powodów Włochy przyłączają się do stanowiska Sojuszników, nie mając bynajmniej

wrogich zamiarów względem Turcji.

Prasa zaznacza, że bezpośrednio zetknięcie się Mussolini'ego ze Stambolijskim i Ninczicem przyczyniło się do skutecznego wyjaśnienia stosunków Włoch z Bułgarią i Jugosławią. Mussolini zdążył do wzmocnienia i rozwinięcia serdecznych stosunków z Bułgarią, co do Jugosławii zaś zapewnił wyraźnie, że układy, zawarte w Santa Margherita będą ratyfikowane i wykonane wobec tego, że Włochy pragną ustalić lojalne stosunki sąsiedzkie również i z Jugosławią.

Nakoniec dzienniki stwierdzają, że stanowisko, zajęte przez Mussolini'ego w sprawie orientacji włoskiej, dotyczącej Dedekeanu, wywarło na opinię włoską jaknajkorzystniejsze wrażenie. (8)

Z Litwy Kowieńskiej.

DYMISJA GABINETU GALWANUSKASA. — DO NOWEGO RZĄDU WEJDA CHRZEŚCIJAŃSCY DEMOKRACI I SOCJALIŚCI LUDOWCY.

KOWNO, 25. 11. (AW) Galwanuskas złożył na ręce prezydenta republiki prośbę o dymisję gabinetu. Prezydent powiadomić ma o tem sejm.

W tej chwili trwają pertraktacje w sprawie utworzenia nowego rządu. Social—demo-

kraci w skład rządu nie wejda. Darbo—federacja również chce pozostać po za rządem.

Jest prawie pewne, że gabinet będzie się składał z chrześcijańskich demokratów i socjalistów ludowców.

O granice turecko-grecką.

ZADANIA BUŁGARJI GŁOS VENIZELOSA.

LOZANNA 25 | 11 (PAT) Komisja dla spraw terytorjalnych badała sprawozdanie pod komisji, dotyczące warunków demilitaryzacji strefy, znajdującej się między morzem Czarnym a morzem Egejskim. Rzecznicy uważają, że strefa graniczna nad rzeką Maricą powinna być zdemilitaryzowana, a nie zneutralizowana.

Turcy godzą się na utworzenie takiej strefy, obiecują zniszczyć fortyfikacje Adrianopola, proponują jednak neutralizację, zagwarantowa-

na przez mocarstwa, które podpiszą przyszły traktat.

Rzecznicy bułgarscy oświadczyli, że dla Bułgarii jest rzeczą niemożliwą zorganizowanie dostępu do morza Egejskiego, bez posiadania Dedeagacu i kolei. Venizelos zwałczając to oświadczenie, zaznaczając, że Grecja poczyniła już dostateczne ofiary, godząc się na utworzenie strefy demilitaryzowanej i ofiarując Bułgarii w formie dzierżawy stały zarząd portu Dedeagacz, który jest własnością Grecji. (9)

Don Kiszot z Marszałkowskiej.

Zwycięstwo idei narodowej, przy ostatnich wyborach, wyprowadziło kompletnie z równowagi nie tylko zaprzysięgłych konsumentów koższych wędlin, ale nawet machabeuszy polskiego pochodzenia.

A więc do zgodnego chóru „Haintów”, „Fołksbłatów”, „Lodzer Freie Presse”, „Głosu Polski”, przyłącza się ochrypli głos „Kurjera Porannego”, — którego najmniejszy zwrot do praworządności napawa śmiertelną trwogą i obłąkańczym strachem...

Jeszcze nie przebrzmiały echa blamażu z naszym przyjacielem jakim jest generał włoski Diaz, organizujący we Włoszech w czasach najścia bolszewików na Polskę, pomoc dla naszego narodu, którego, jak wiadomo „Kur. Poranny” usiłował przemalować na Ali-Babę, her szta czterdziestu rozbójników, a już mamy nowy placek zatytułowany: „Prawicowe odmiany bolszewizmu w Niemczech i Polsce”...

Oto jeden kwiatek:

Dla nie może być tajemniczym że faszyzm jest odmianą bolszewizmu (sic) i posługuje się jego metodami działania...

Analogicznie, na mocy takich samych przesłanek, jakie używa ten dziennik, moglibyśmy napisać:

Dla nikogo nie może być tajemniczym że „Kur. Por.”, jest odmianą padalca i posługuje się jego metodami działania...

Czytając powyższe kociołki poważnego „organu”, omal nie przyszliśmy do przekonania, iż kogo Pan Bóg chce pokarać temu rozumem odbiera — ale w tym wypadku jest to stanowczo wykluczone, gdyż goły nie boi się rozboju, — i nikt, nic i nigdy nie może mu odebrać.

„Rządy niecofającej się przed niczem mniejszości nad apatycznie uina w legalne środki działania większości, rządy, nie uznające niczego ponad swoje: „tak chcę, tak rozkazuję”, rządy, wyszydzające swobody konstytucyjne i tradycje legalnej suwerenności ludowej, rządy, depczące wolność słowa i myśli, rządy uznające tylko jedno stronnictwo, — to, które jest ślepo posłuszne samozwańczej władzy, rządy, oparte na „prawie rewolucji” — oto jest moda, którą zaprowadził w Rosji p. Bronsztajn-Trockij i którą zasto sował dla swoich celów, p. Mussolini w Rzymie i o której naśladowaniu marzą p. Stinnes w Niemczech i p. Korfanty w Polsce.

Pięknie napisane, tylko... trochę gołosownie...

Aby ten feler poprawić przytoczymy kilka faktów ilustrujących dosadnie swe „rządy niecofającej się przed niczem mniejszości...”! Powstanie Rządu lubelskiego, czerwony sztandar na zamku, rozrzewniającą sylwetka ministra Thuguta, który z kubłem wapna między nogami zamalowywał korony u Białego Orła, grabież przez PPS. drukarni b. „Godziny Polskiej”.

„Rządy, wyszydzające swobody konstytucyjne — tu nasuwa się na myśl usunięcie od rządów Korfanteo kolegi, pana Bronsteina i Musoliniego, według „Kurjera Por.” odłączenie Lidy i Brastawla, taniec, z Wileńszczyzną, wylanie Michalskiego, Skirmunta i rządy nie uznające niczego ponad „tak chcę, tak rozkazuję”... „jaś ws popituję”.

Dla „Kurjera Por.”:

Hasła, pod którymi są prowadzone, flamy — hasło „niech żyje kióll” czy hasło „niech żyje Lenin”, jest zgola obojętne.

Jeżeli ten dziennik nie widzi różnicy w po powyższych hasłach — przyuszczamy również nie dopatry się jakichś zasadniczych rozdzwieków w dwóch poniższych:

— Niech żyje „Prawda” sowiecka!

— Niech żyje „Kurjer Poranny”!

Dalej czytamy tam, iż do walki wewnętrznym wrogiem powołane są jedynie organy państwa.

„Pojęcie wewnętrznego wroga” zapożyczono jest z tych niedawnych jeszcze czasów, kiedy do kategorii „w nutrennych wrogów” zaliczono nawet Naczelnika Państwa i potem

każdego uczciwiej myślącego polaka.

Jeżeli takich wrogów wewnętrznych, na myśli ma „Kurjer Poranny”, nie może ulegać wątpliwości iż jego redaktora nie można zaliczyć do tego szeregu i władze rosyjskie, o ilnam wiadomo, były tego samego zdania.

„Kurjer Poranny” nie potrzebnie dusi się z trwogi i traci jasny sąd o rzeczach przed Mussolinim i wogóle faszyzmem. Może być pewny, iż gdyby coś podobnego zaszło i doszła do władzy prawica, włosy mu z głowy nie spadł i stosownie do swych zasad i charakteru, został by napewno z amatorstwa leib = organem p. Korfanteo — bo od Boga pochodzi wszelka władza... i zarobki.

(6)

A. S.

Pierwszy dzień Sejmu.

(o) Z kancelarii Sejmu otrzymujemy następującą informację o porządku obrad Sejmu i Senatu w dniu 27 i 28 bm.

Posiedzenie starego Sejmu Ustawodawczego rozpocznie się w poniedziałek o godz. 7:45 wieczór. Na posiedzeniu tem marszałek starego Sejmu Trąpczyński wygłosi przemówienie pożegnalne.

Po posiedzeniu odbędzie się w salach Sejmu raut, na którym będzie obecny p. Naczelnik państwa, pp. posłowie starego i nowego Sejmu, senatorowie oraz przedstawiciele rządu i prasy. Raut będzie miał charakter uroczystości zamkniętej. Dnia 28 bm. we wtorek o godz. 10-tej rano przed południem w kate-

drze św. Jana odbędzie się msza święta, a o godz. 12 i pół p. Naczelnik Państwa otworzy nowy Sejm, powołując na przewodniczącego posła najstarszego wiekiem. Po złożeniu ślubowania przez posłów nastąpi przyjęcie regulaminu tymczasowego Sejmu i ustalenia porządku dziennego następnego posiedzenia. Porządek ten ograniczy się prawdopodobnie do jednego punktu, mianowicie wyboru prezydium. O godz. 4-tej i pół po południu tegoż dnia odbędzie się pierwsze posiedzenie Senatu. Dodać należy, że wejście do katedry w dniu 28 bm. dla publiczności tylko za kartkami wstępu, zaś dla posłów za okazaniem legitymacji poselskiej.

Nastroje w armji czerwonej.

(o) Znany dziennikarz rosyjski, były redaktor pietrogradzkiej „Rieczy” — Nemanow, zwiedzając pograniczne miejscowości Rosji so wieckiej, wzdłuż granic Łotwy, Polski i Rumunii, wygłosił w klubie dziennikarzy w Berlinie ciekawy referat o swych spostrzeżeniach. W podróży swej Nemanow stykał się często z przedstawicielami armji czerwonej i w ten sposób charakteryzuje panujące w niej nastroje: Jeden z dowódców pułku komunistycznego opowiadał dziennikarzowi: „Przesyła nam tu komunistów paczkami, lecz i my wydaliśmy ich całymi partjami. Nawet w pułkach komunistycznych jest nie więcej, niż 15 proc. komunistów. Nie może być mowy o panowaniu idei komunistycznej w armji czerwonej, chociaż jednoczes-

nie nie ma żadnych szans i tendencje monarchiczne. Szeregowiec pozostał takim samym żołnierzem, jak poprzednio, i tak samo ordynansi obsługują swych oficerów, tytułując ich — „panie pułkownika” i t. p.

Na ogół w armji panuje nastrój skrajnie nacjonalistyczny, podsycany przez specjalną literaturę; w pułkach stojących na pograniczu, orkiestry tylko w wyjątkowych wypadkach grają „międzynarodówkę”, uważaną za urzędowy hymn sowiecki. W większości wypadków podczas uroczystości wojskowych grany bywa marsz pułku preobrażeńkiego. Armja nastrojona jest nadzwyczaj antysemitcko; wyjątek stanowi jedynie Trocki, nader popularny nawet wśród oficerów dawnej armji. (6)

Kronika zagraniczna

Przebieg żydom w Bawarji.

(x) W kołach żydowskich w Bawarji po wstała wielka panika z powodu pogłosek o przygotowywanym pogromie żydów. Setki rodzin żydowskich opuściły Monachjum, albo też ukryły się u znajomych chrześcijan. Postąpili tak również i żydzi, zajmujący wydbitne stanowisko jak naprzykład kilku profesorów uniwersytetu żydów. Wiele sklepów żydowskich przy stało do pospiesznej wyprzedaży zapasu towarów. Na czele ruchu antyżydowskiego stoją organizacje t. zw. National Sozialisten pod przy wodztwem Hitlera. Władze bawarskie mają nadzieję, że zapamiętanie to nie doprowadzi do ostrzejszego wybuchu. (2)

Faszyści a watykan.

(o) W urzędowych sferach włoskich, obiegają pogłoski, że p. Mussolini wyraził życze-

nie otrzymania audiencji u Piusa XI, aby odbyć z nim dyskusję nad możliwością zbliżenia pomiędzy Włochami a Watykanem.

„Giornale d'Italia” twierdzi nawet, że prezydent ministrów polecił pewnej osobie, posiadającej wpływy w Watykanie; aby poinformowała Papieża o celu tej wizyty.

Wiadomość ta jest tematem rozmów w kołach politycznych i duchownych.

Karajnat Gasparri, zapytywany w tej sprawie przez dziennikarzy, ograniczył się do oświadczenia, że nie wie o tem, aby premier włoski prosił o audiencję w Watykanie. (5)

Król ograbiony przez bandytów.

(x) Wedle wiadomości z Sofji spotkała króla bułgarskiego, Borysa, bardzo niemiła przygoda. W czasie wycieczki samochodem, którym król kierował osobiście, został w pobliżu Sofji napadnięty przez bandytów. Króla zmuszono do oddania pieniędzy, jakie posiadał przy sobie, w sumie 180 lewów.

Rabusie, zabrawszy pieniądze, ulotnili się.

W MARGINESIE.

Symcha Lewy.

Z długim nosem ten semita,
W każdej kręci się imprezie,
Czy chcą — nie chcą, Symch nie pyta,
Lecz w sam środek ciżby lezie!

Geszteft mając na uwadze,
Coś dla siebie zawsze utrże...
Dziś w Londynie, jutro w Hadze
Zaś w Genewie jest pojutrze.

Polityczne depcząc niwy,
Naprzód z pychą brzuch wypina,
Wielce pono dziś szkodliwy
Symcha Lewy, żydowina.

Wyprowadzić nas chcąc na tor
Kłamstwa, bierze świat na plewy, —
Historyczny kompilator,
Długonosy Symcha Lewy.

Czelny niemal w każdym słowie,
Pewną siebie robi minę;
Z-Belwederem będąc w znowie...
Zmienia Polskę w Palestynę!...

(5) Stanisław Żyżkowski (Eszet.)

WIADOMOŚCI Z KRAJU.

Półkosie wyborcze.

(k) Minister sprawiedliwości p. Makowski podał nadzwyczaj ciekawe dane, dotyczące właśnie ukończonego zestawienia spraw karanych wynikłych na tle ochrony czystości wyborów na całym terenie Rzeczypospolitej Polskiej.

Na terenie całej Rzeczypospolitej poczęgnięto do odpowiedzialności w związku z akcją wyborczą tylko 436 osób w 188 sprawach, co wszak przy milionowych masach, poruszających agitacja jest cyfrą znikomą.

Godnym uwagi jest fakt, że najczęściej wykroczeń daly nie te dzielnice, które już niejednokrotnie „deprawowały” kampania wyborcza, ale właśnie debiutujący zabór rosyjski (109 spraw, gdy b. zabór austr. — 45 b. dzielnicy). Gros powyższych spraw stanowią „gwał-

ty na osobach” i tu znowuż widzimy znakomitą przewagę b. zaboru rosyjskiego (60), gdy b. zabór austriacki dał umiarkowaną cyfrę, 22 gwałtów, a b. zabór pruski, rzecz godna uwagi zaledwie 4.

Jak informowaliśmy się później u jednego z pp. prokuratorów, rekord „rozbitych łbów” w całym b. zaborze rosyjskim, a więc i w Polsce — wzięło Lubelskie.

Za „niedozwoloną propagandę” nie wyłożono ani jednej sprawy w tamtych dwu dzielnicach wobec właściwości ich prowadzących. W b. dzielnicy rosyjskiej mamy spraw takich 26.

Faszyści.

(k) Wychodzący w Tarnowie organ ludowców „Lud Polski” ogłasza rzekomo sensacyjne a w rzeczywistości śmieszne rewelacje z gruntu fałszywe i na niczem nie oparte, że prawica organizuje na dzień otwarcia nowego sejmu t. j. 28 bm. wybuch ruchawki we Wschodniej Małopolsce. Dziennik ten twierdzi, że od kilku tygodni widziano w kilku miejscach Małopolski Wschodniej młodych ludzi ubranych w czarne koszule i czarne krawaty, wreszcie mających tylko czarne wstążki przy bluzach, którzy napadali na działaczy ludowców. Jak twierdzi „Lud Polski” w niektórych powiatach Wschodniej Małopolski ruch ten, będący polskim faszyzmem ogarnia przedewszystkiem sfery oficerskie. (6)

Groźny pożar w fabryce T-wa Metalurgicznego w Radomsku.

(k) W środę o g. 7-ej wieczorem wynikł pożar w otrzymanych magazynach i zabudowaniach T-wa Metali w Radomsku. Przeraziłszy ton gwizdka fabrycznego i straszna luna poruszyła całe miasto. Nadzwyczaj pospiesznie zebrała się straż ogniowa miejska, jak również i fabryczna B-ci Thonet, które ze wszystkimi sikawkami przybyły na miejsce wypadku. Akcja narazie była utrudniona, gdyż duży już obiekt budynku stał w płomieniach, jednak udało się strażnicy ogniowej objąć akcję ratunkową tak na zewnątrz jak i wewnątrz, dzięki czemu pożar nie groził już pozostałym w całości budynkom, związanym z sobą jednym ciągłym dachem.

O g. 11 w nocy ogień w zupełności został ugaszony. Straty poniosła fabryka bardzo znaczne, bo kilkudziesięciu milionowe! Pożar wynikł z rozpalonego pieca, od którego zapali-

ły się stojące obok skrzynki naładowane gwoździami.

65-ta rocznica telegrafu w b. kongresówce.

(K) W roku bieżącym upłynęło 65 lat od chwili przeprowadzenia linii telegraficznej w Polsce, okupowanej przez Rosję.

Pierwszą wiadomość o śmierci „po krótkiej słabości” cara Mikołaja I w Petersburgu, zaszłej dn. 2 marca 1855 r. Warszawa otrzymała za pośrednictwem telegrafu optycznego, obsługiwanego przez wojsko. Rosja nie zastanowiła jeszcze u siebie wynalazku, już wprowadzonego na zachódzie Europy.

Nowy cesarz Aleksander II postanowił dogonić swoich sąsiadów i na początek połączyć Petersburg linią telegraficzną ze stolicami świata. Z końcem 1855 r. firma berlińska Siemens i Halske podpisała z rządem rosyjskim umowę o budowę pierwszej linii. W połowie 1855 r. linja była doprowadzona do Białegostoku. Dnia 10 listopada, technicy Morgenstern i Mathes dotarli do Warszawy, stąd w tymże roku dwiema odnogami doszli do granic austriackiej i pruskiej. Wkrótce też rozpoczęto przesyłanie wszelkich depesz częściowo na rachunek firmy budowlanej, w myśl spisane go kontaktu.

Najpierwszym mechanikiem telegrafu był Edward Reinstein, Polak, marymontczyk, wysłany przez firmę na praktykę zagranicę. Po powrocie objął kontrolę techniczną całkowitej „linji polskiej” na przestrzeni Białystok-Kraków-Mysłowice, ze stacją kontrolną w Piotrkowie.

W r. 1867 umowa firmy z rządem wykoirowała. Na stacjach pracowali dotychczas telegrafści Niemcy. Dopiero od r. 1850 rząd moskiewski, nie chcąc tak ważnego posterunku powierzać cudzoziemcom, zwłaszcza wobec budzącego się powstania narodowego, ustawił służbę z pomiędzy poddanych rosyjskich, zorganizowaną na stopę wojskową. Służba przedsiębiorstwa nosiła piękne mundury z czarnymi aksamitnymi kołnierzami, grubo haftowanymi srebrnymi strzałami; rosyjskie mundury wojskowe, szable i... ostrogi. Najpierwszym mechanikiem z tejże organizacji był Walery Wołowski, późniejszy naczelnik telegrafu na kolei nadwiślańskiej. (5)

MARJA J.

Ostatni list do... niego.

Przedewszystkiem, Julku, nie rób rochu zniecierpliwienia, gdy ten list odbierzesz; chciałabym byś go przywitał swoim dobrym uśmiechem i jako miłe wspomnienie. Nie chciałabym sprawić ci bólu, a jednak chciałoby mi się, by jakaś dawna dobra poczciwa łza zaśląkała się na twych rzesach, gdy skończysz czytać te kartki. Siedzę w swoim pokoju, wokoło czuję kwiaty, przed sobą widzę kwiaty. „Córka ogrodnika”, gdyby to nie było tak strasznie smutne, to mogłoby być operetkowo wesołe — prawda?

Oczy przypominasz sobie nasze poznanie, nasze słodkie poznanie? Zamawiałaś bukiet dla... mniej, — w braku ojca ja odbierałam obstalunek, i pod palacem spojrzeniem twych oczu, trzęsła mi się lekko łapka i zamówienie całkiem krzywo napisałam. Śmiałaś się filuternie ubawiony mojem zmieszaniem, a ja, miałam podobno być śliczną wtedy i czułam, że coś na mnie idzie od ciebie, idzie jakieś nieubłagane choć nieuchwytnie, a silne jak przeznaczenie. Czułam, że lękam się tego, że słodkie to być może, jak szczęście jedyne, a zarazem wionie od tego jakiś zapach trupi i jakby śmierci zimno. Śmierci... nigdy nie mówiłam ci, że wtedy w tym cudnym ogrodowym pokoju — wśród tych kwiatów i woni, twojej i mojej w lustrach odbitych postaci — miałam wizję, widziałam widmo.

Julku umiłowany! Jeśli zaraz przyje-

dziesz po otrzymaniu tego listu, to może zastaniesz w tym samym ogrodowym pokoju, ustawioną białą trumnę, giniącą wśród kwiatów. Nie myśl jednak, że chcę cię nudzić je remjadami, lub tragizowaniem mojej choroby, o nie. Wiem, że tego nie lubisz, wiem, jak zawsze miałeś zniecierpliwiony grymas, gdy skarzyłam ci się, że znowu dzisiaj jestem zderwowana, że znowu serce nieposłuszne.

To biedne serduszko moje! O! i teraz muszę je ostro trzymać, aby list ten dokończyć i ładnie go do mego pana napisać.

Uśmiechasz się o Boże! ja się już uśmiechać przestałam, nie wiem już jak się usta do śmiechu składa, ale do ciebie jedyne, dla ciebie potrafiłabym się jeszcze uśmiechnąć, uśmiechnąć duszą całą. Czy pamiętasz jeszcze, to nasze uroczyste szczęście? te chwile cudne, jedyne w życiu! Wiem, że potem, gdy już ostatecznie osiągnąłeś to, czegoś pragnął, mniej miały uroku. Wracałeś do nich znudzony już trochę, — ale przecież teraz, gdy już do wspomnień należa, są znowu cudne i drogocne, — bo dalekie i niepowrotne, niestety! Mówiłeś raz, że tego com ja ci dała nigdy w życiu nie miałeś, nigdy nie miałeś takiego kochania i oddania, ni serca.

Wszystko przesuwa mi się jak w kalejdoskopie — i chciałabym zebrać te śliczne obrazki, tak dla ciebie jak i dla siebie. Dla siebie by raz jeszcze przejść myślą to wszystko, dla ciebie byś miał pamiętkę jakaś po Twojej słodkiej dziewczynce. Nazwałaś mię słodką dziewczynką swoją — swoim urzeczonym obrazkiem, swoją idyllą, — czemuś to wszystko zostawił, — czemuś odszedł mnie, tęsknicy na pastwę oddawszy? „Córka ogrodnika”! —

Do odprowadzenia mnie do ołtarza to było za mało, rozumiałam to dobrze, a dziś rozumiem to jeszcze jaśniej, jeszcze lepiej. Tylko żalu nie mam do ciebie, tyś był zawsze taki dobry dla mnie, a że ci się w końcu „idylla” znudziła, czyś ty temu winien? Może zanadto kochałam, może zanadto oddana, za słodka byłam, choć przecie i usta moje dość gorące były, dość pieśczoł szalonych ci dały. Pamiętasz? czy pamiętasz tę noc naszą — tę pełną szaleństwem noc? Jak to się stało wtedy, — nie wiem; ojciec wyjechał, ciotka umęczona usnęła w jadalni, a my w tym naszym cudnym ogrodowym pokoju, w którym teraz, za dni kilka... Słodko będzie mi tam leżeć wspomnienia szczęścia kołysać mnie będą do snu wiecznego..

Pamiętasz ten nasz kącik kochany, — mała sofka, parawanik, stoliczek, i ta moc kwiatów, ci moi towarzysze od dzieciństwa aż do... śmierci. Tak niewinnie, tak nieumiejętnie jakoś poddawałam się twoim pieśczołom, — tyle wahania było, zanim ci usta moje oddałam, tyle trwogi tajonej. I widziałam i czułam, że to właśnie ma ten urok dla ciebie, — to powolne okradanie mnie, z tej mojej świętej dziewiczości. Balam się tylko, że może za złe mi weźmiesz tę niepamięć na wszystko, wszystko... Zepsuta, przecie nie byłam, owszem, nie miałam pojęcia ni myśli o tem, — w czem sama rolę „bohaterki” odegrałam!

Julku mój jedyne! a ty się tylko pytałeś, czy nie żalujesz, czy nie żałujesz, czy nie będziesz żalowała? żalować? Jakże można żalować, że się czare szczęścia do dna wychyliło! Tak bliźutko, bliźutko ciebie, czuć się twoją bez granic, — dawać szczęście i czuć je raw-

Z CHWILI.

Signa temporis

W tych dniach wynotowaliśmy z dzienników lwowskich następujące inseraty:

* * *

Szczygiel oswojony, ładne upierzenie do sprzedania. Oferty pod „Dolary“ do Administracji.

* * *

Maszynistka, wysoka blondyna, marzycielka, o niebieskich oczach, zmieni posadę. „Nowe życie“ do Adm.

* * *

Kawaler ożeni się, najchętniej z wdową, posiadającą dostatnią garderobę po nieboszczyku mężu. Zgłoszenia pod „Sredni wzrost“ do Adm.

* * *

Spuszczę pokój umeblowany kawalerowi, posiadającemu zdolności małżeńskie. Adres wskaże Admin.

(4) („Dziennik Bydgoski“).

Miejsca święte w Palestynie.

W sprawie Palestyny — poza jej charakterem politycznym jako krajowi przeznaczono na centralne osiedlenie dla żydów całego świata — ważną rolę odgrywa kwestja miejsc świętych, czczonych zarówno przez chrześcijan, jak żydów i mahometan.

Dlatego też przyjrzeć należy się bliżej kwestji tych miejsc świętych.

I tak, chrześcijanie czczą oczywiście, wszystkie miejscowości, związane z powstaniem i rozwojem chrystjanizmu, a także wnieśli wiele budowli monumentalnych w miejscach uświęconych przez Stary Testament i niektóre z nich posiadają.

Z biegiem czasu, gdy pierwotnie jednolita gmina chrześcijańska zaczęła się rozpadać na rozmaite wyznania, powstały spory o posiadanie pewnych części miejsc świętych. Podczas wojen krzyżowych rzymscy katolicy stali

się ich panami prawie w zupełności. Później stosunki się zmieniły tak, że dziś lwia część miejsc świętych posiada grecki kościół prawo sławny, koło którego grupują się kościoły, wschodnie, jak ormiański, jakobicki i koptyjski. Koło kościoła rzymsko-katolickiego natomiast, posiadającego resztę miejsc świętych, grupują się kościoły, które z nim unie zawarły, jak grecko-unicki, ormiańsko-unicki, maronicki itd. Niektóre objekty stanowią wspólną własność prawosławnych i katolików, co nieraz doprowadza, w czasie świąt uroczystych, do krwawych starć między nimi i dawało władzom tureckim protest do mieszaniam się w ich sprawy. Do dziś dnia stan posiadania miejsc świętych przez chrześcijan rozmaitych wyznań jest powodem ciągłych konfliktów.

Żydzi posiadają niewiele miejsc świętych w Palestynie. Głównymi między niemi są resztki muru świątyni Salomona a mianowicie południowo-zachodni róg jej fundamentów, czyli „mur płaczu“, przy którym się modła, oplakując zburzenie świętego miasta. Ponieważ mur ten położony jest w dzielnicy zamieszkałej przez fanatycznych mahometan se kty „mogreb“, przeto żydzi mają dostęp do utrudniony. Pozatem posiadają tzw. „Grób Racheli“ i kilka miejsc uświęconych nad jeziorem Genezaret i w mieście Tyberjadzie.

Mahometanie wreszcie stawszy się panami Palestyny, zagarnęli stopniowo w swe posiadanie wszystkie miejsca uświęcone wspomnieniami ze Starego Testamentu, z wyjątkiem tych, które posiadli chrześcijanie. Główną jednak świętością mahometan w Palestynie jest meczet Osmara, zbudowany na miejscu zburzonej świątyni Salomona. Ich własnością jest budynek „Wieczernikiem“ zwany, gdzie odbyła się Wieczerza Pańska a także góra Oliwna i wiele innych miejsc świętych dla chrześcijan.

Bezpośrednio z kwestją posiadania miejsc świętych łączy się kwestja protektoratu, wykonywanego nad niemi przez rozmaite państwa (za czasów panowania tureckiego w Palestynie), jak Francja, Włochy a dawniej i Rosja.

Odnosnych praw, które były nawet jednym z powodów wybuchu „wojny krymskiej“ w latach 50-tych niektórych państwa, np. Francja, nie rzekły się dotąd formalnie. I to także sprawia w rezultacie, że nie rozwiązano dotąd kwestji miejsc świętych.

Kolonja trędowatych.

U wejścia do Table Bay, około 7 mil od Kapstadt, na małej wysepce leży kolonja trędowatych południowej Afryki. Roben Island zwie się wysepka, której czerwone dachy, drzewa i wiatraki do pompowania wody zdaleka miły dają wygląd. Wyraz „trędowaty“ zdawna mieści w sobie ogrom zgrozy, i los tych nieszczęśliwych straszniejszy się czasem wydaje niż rzeczywistość.

U wielu trędowatych choroba znajduje się w stadium „spokojnem“, w którym nie mają żadnych dolegliwości i często nawet nie znać zewnętrznych śladów. Opieka, rozciągnięta nad nimi, stara się rozzerwać ich umysł, pełno na wyspie klubów sportowych, wszelkie ułatwienia dla połowu ryb, a raz na tydzień urząda się przedstawienie kinematograficzne, morskie kąpiele dla chorych urządzone niezwykle wygodnie, a wyspa pokryta jest pięknymi kwiatami.

pielęgnowanie spoczywa w rękach męskiej służby sanitarnej. Opawa zarażenia się jest słaba, gdyż trąd trudno się przynosi, i bywały wypadki, że żony i dzieci trędowatych unikały zarażenia. Wszystkie ciężkie roboty spełniane są przez kolorowych więźniów, gdyż na wyspie znajduje się także kolonja karna, do której często oddają buntowniczych kacyków.

Na wyspie znajduje się latarnia morska, by przeszkodzić częstemu rozbijaniu się okrętów u wejścia do Table Bay. Trzy razy na tydzień mały parowiec przywozi poczę i odwiezających krewnych i przyjaciół.

Dotychczas uważano trąd za nieuleczalny, ale w ostatnich czasach wypróbowano w zakładzie na wyspie nową metodę leczenia oliwą Chaulmoogra, która, nie tępiąc wprawdzie całkowicie choroby, w ciężkich wypadkach wielką sprawi ulgę. W rzadkich tylko wypadkach choroba, przebiegwszy swoje stadia, opuszcza chorego, a wtedy wyspa Poben ma jednego pacjenta mniej. Wraca do domu na czas próbny, by się przekonać, czy choroba się nie powtórzy. (5)

zajem..

„Julku mój, Julku! Lustro odbija twarz moja, — patrzę się na nią i pytam się sama siebie, — czy to ja jestem, ta sama, — która ginęła w szale, ginęła w twoich pocałunkach! Mam w sobie coś, co samą mnie lekkiem przejmuje, już mi się usta rozchylają, tak rozkosznie jak wtedy.

Ale wiesz, Julku, że umierać na serce nie jest straszne. Suchoty, wyobrażam sobie, muszą być gorsze. Zdaje mi się, że nawet tobie wstrętną byłabym wtedy, ale pozostaje, ja, taka sama, twoja słodka dziewczynka, twój uroczy obrazek. Tylko jużbym nie chciała, aby się ataki powtarzały, to także męka przetrwać duszność straszną.

Ma przyjść podobno jeszcze atak okropny, ostatni, czytam to w przerażonych oczach ojca i ciotki, smutnej twarzy lekarza. Ja sama czuję, że chyba to, co teraz przyjdzie, to musi już przerwać nitkę mego życia, i dlatego, dlatego chciałam jeszcze bodaj listownie z tobą porozmawiać troszkę. Ale może cię tem nużyć, może przykreść robię, bo wiem, że choroba moja zawsze cię trochę niecierpliwiała. Więc już nie będę, wiesz? już „nie będę“ jak ci to nieraz z przymileniem mówiłam.

Wspomniałam o tym ostatnim ataku, nie martw się, nie będzie to tak straszne; „ono“ już tak słabiuchno bije, że zdaje mi się, że gdy przyjdzie krytyczna chwila, to tylko stanie, jak zegareczek mój nad łóżkiem i już będzie po wszystkim. Malutki mój, żyć cię ty moje, tesknica za tobą ona mnie dobija powoli.. i dobija..

Ja wiem, że ty musiałeś z matką swoją jej zdrowia wyjechać, ale myślałam, że

może przecie gdy z Włoch wracać, będziesz, tu do tej kwiecjarńi, aby swój zdeptyany kwiatek zobaczyć, aleś nie wstąpił, boś także nie mógł, prawda? Bo jechała z wami czy do was, elegancka panna, dla której wtedy, wtedy jeszcze bukiet zamawiał. Nie myśl, że to są ślady od łez na liście, o nie, ja już płakać nie mogę, nie potrafię; to jeno ze storczyków przypiętych do szlafroka rosa na papier opada.

Teśkniałam z początku tak żywiołowo, że myślałam, iż chyba utonę w tej rozterce du chowej, teśkniałam do ciebie, do twych ust, do twych pocałunków, do twych pieśczoł, wszystko we mnie czuło jeszcze twoją ostatnią pieśczołę, twój uścisk gorący. Ciche słodkie uczucie przerażało się zwolna w namiętność, która spalała, trawiła mnie. Męczyłam się tem długo, pragnęłam i teśkniałam. A potem przyszła teśknica cicha, i miałam jedno pragnienie ujrzenia ciebie i słuchania ciebie. I nie wiem, dzieć co było gorsze.

Pieśczołku mój, — tak daleko jesteś teraz odemnie. Pewnie bawisz się w swoim dworku białym, czy pałacu, smukła panna powozikiem przed pałacyk zajeżdza. Matka twoja cieszy się, że jej Julek wyrwał się z niebezpiecznej miłości i coraz bardziej oswaja się z tą myślą, że ty i tamta to jedno już. A ty przecie niczym już takim nie będziesz, jak moim byleś — i chyba wśród pieśczoł przy tamtej zamajaczy ci zawsze drobna główka malej ogrodniczki, wychylająca się z za swoich cudnych kwiatów.

Julku mój! — Na rozstanie chciałabym ci posłać parę słów dobrych, poczytych i kojących, jeśli ci kiedy smutno i źle będzie, to westchnij do swej białej i nieuchwytej. — a

zleceć do ciebie i znieść ci wesele i radość.

A tamta, tamta.. Miej z nią spokój i zadowolenie, bo szczęście miałeś ze mną, bo szczęście było nasze tylko i naszym zostanie. To jedno ze złudzeń, które jeszcze ze sobą tam zabieram, choć i to czasem staje mi się niepewne i zdaje mi się, jakobym ja szczęście odczuwała sercem całym — a tyś był zimnym obserwatorem. Ale myśl tę odpycham od siebie, boję się krzywdę tem zrobić. O Boże mój, czemu i ja nie urodziłam się w jakim pałacyku, w dworku, tylko zesłam, jak stokrótka w skromnym domku ogrodnika?

Gdy biała trumna do ogrodowego pokoju wniosła, ojcu memu zdawać się będzie, że zginął mu najdroższy, najcenniejszy kwiat. Czy i tobie tak samo zdawać się nie będzie?

Umiłowany mój! — wypisałam się. Lżej mi jakoś i mniej smutno i mniej ciężko odchodzić mi stąd. Może to stanie się jeszcze przedziej, nim list do ciebie dobiegnie; więc posyłam ci ostatni mój pocałunek, rozgniatam ci nim usta, przywieram do nich, ostatnim tohnem, ostatnim uśmiechem moim. Jeśli jest jakie „do widzenia“, to ci je zostawiam, przybiegnie do ciebie jak chmurka biała i u kolan ci siada — ta twoja słodka, twoja dziewczynka, twój uroczy obrazek — twoja idylla.

Gdybyś mnie już tam wśród kwiatów nie zastał, to idź gdzie mnie już na zawsze złożył, przytul głowę do płyty grobowej, a odczuję to jeszcze jako ostatnie pozdrowienie, jako ostatnią pieśczołę. Prawda — że będziesz? że przyjdiesz? przyjedziesz?

KONIEC.

Statystyka pożarów w Łodzi.

b) W czwartek d. 23 b. m. w wydziale statystycznym magistratu odbyła się konferencja w sprawie statystyki pożarów.

Ze sprawozdania widać że klęska ognio-wa daje się Łodzi z roku na rok silniej we znaki. Świadczą o tem liczby w roku 1918 za rejestrowano w Łodzi 110 pożarów, w r. 1920—239 i w r. 1921—310 liczba pożarów za rejestrowanych w r. b. już dziś przekracza liczbę z r. u. Wzmaga się również i intensywność pożarów. Ugaszenie jednego pożaru trwało przeciętnie w r. 1919 52 minuty, w r. 1920 59 min., a r. 1921—67 min.

Klasyfikacja pożarów według rodzaju ujawnia dominowanie pożarów dachowych. Zjawisko to tłumaczy fakt, że stan dachów naszych budowli jest fatalny. Przyczyną pożarów bywa najczęściej nieostrożność. Ale coraz liczniejszymi stają się pożary z powodu wadliwej konstrukcji komina. W r. u. 40 proc. wszystkich pożarów których przyczynę ustalono, pochodziło z wadliwej konstrukcji komina.

Analiza statystyczna ma charakter diagno-styczny i może dać niezmiernie cenne wyniki, jeśli ma do dyspozycji materiały zupełne. Tym czasem karty pożarowe, któreimi posługujemy się, pełne są luk i braku.

Z kolei przystąpiono do omówienia projektu reorganizacji statystyki pożarów. Biorąc za podstawę wzory zagraniczne i opierając się na fachowych wyjaśnieniach d-ra Gromana i inż. Słubowskiego postanowiono badać charakter nieruchomości, dotkniętych pożarem, przeznaczenie lokalu, stan pogody w chwili powstania pożaru, rozprzestrzenienie się ognia rodzaju pokrycia budowli, oraz szkody spowodowane przez pożar.

Opracowanie karty ogniowej według ustalonych na konferencji zasad przekazano wydziałowi statystycznemu. (2)

ne na środę 29 b. m. decyzją, która zapadnie na tym posiedzeniu obowiązywać będzie zmw no dozorców jak i właścicieli nieruchomości bez prawa apelacji do jakiegokolwiek instancji. (2)

— Pensje oficerów.

Wzrastająca z katastrofalną szybkością drożyzna przy daleko powolniejszym tempie podwyższenia pensji, sprawia, iż oficer, będący do niedawna jeszcze pod tym względem przedmiotem zazdrości niejednego urzędnika, obecnie znalazł się w bardzo trudnym położeniu finansowym.

Aby tę sprawę uregulować, Min. Spr. Wojsk. wniosło do Sejmu projekt ustawy o zmianach w uposażeniu, który to projekt będzie rozpatrywany jednym prawnyca. (2)

— Zjazd właścicieli składów aptecznych

b) W niedzielę dnia 3 grudnia rb., odbędzie się w Łodzi zjazd wojewódzki wszystkich właścicieli składów aptecznych w Łodzi i województwie łódzkim. Zjazd odbędzie się w lokalu stowarzyszenia właścicieli składów aptecznych przy ul. Piotrkowskiej 69, zaś celem zjazdu jest skonsolidowanie i zespolenie wszystkich właścicieli składów aptecznych

Wypadki i kradzieże.

— Jak się odwiedzają.

b) Do dozorczy domu przy ul. Wysokiej 26, zgłosił się nieznany mężczyzna i prosił, aby ten pozwolił narazie zamieszkać, gdyż nie może sobie znaleźć mieszkania przyjeżdżając do Łodzi. Dozorca zlitował się nad nim, napalił w piecu, aby mu ciepło było. Po pewnym czasie dozorca wyszedł do sklepu, a gdy wrócił już gościa nie zastał i rozejrzawszy się w mieszkaniu, spostrzegł brak różnych rzeczy na sumę 125,000 mk. O powyższem poszkodowany zawiadomił policję.

— Niesumienny robotnik.

b) W fabryce Grohmana zatrzymano robotnika Stanisława Rola, zam. Piasecka 20 podczas gdy chciał wynieść 6 metr. towaru. Niesumiennego robotnika aresztowano.

— Pożar.

(1) W składzie maszyn I. Kantorowicza przy ul. Piotrkowskiej 88 z niewiadomej przyczyny wybuchł pożar. Przed przybyciem Straży Ogniowej pożar został ugaszony przez domowników. Straty znaczne. (6)

— Nagły zgon.

(1) Przy ul. Andrzeja 49 w mieszkaniu Sobczak Marjanny nagle zmarł jej sublokator Gramre, Przyczyna śmierci narazie nieustalona. dochodzenie w toku. (6)

W środę t. j. 29 bm. jako w drugą bolesną rocznicę śmierci ukochanej siostry

S. † P.

MARJI ROMAŁEWSKIEJ

odbędzie się nabożeństwo żałobne za spokój duszy w kościele św. Krzyża o godz. 9³⁰ rano na które zaprasza krewnych i znajomych
4825K1) Rodzina.

ZYGZAKI

„Winszujemy“.

„Łódzki Freie Presse“ organ tutejszych „hakatów“, a do niedawna — katów Polski, amieszcza charakterystyczną wzmiankę w Nr. 278.

W „Monitorze Polskim“ ogłoszono że nazwa wsi Jagolin Niemiecki, gmina Kampina, powiat łowicki, zamieniona została na: Jagolin Zachodni. Winszujemy

Czego nam Łódzcy weterani z takim sarkazmem winszują?

Sądźmy, że każdemu narodowi jest dozwolone zmienianie nazw diał nieodpowiednich i narzuconych przez obcą władzę, na własne. A przecież nie tak dawno jeszcze czytało się w niemieckich gazetach urzędowych dekrety o zmianie nazw miast rdzennie polskich, jak Bydgoszcz, Tczew, Inowrocław etc. etc. na: Bromberg, Dirschau, Hohensalz.

Wtedy jednak nie mieliśmy możności winszowania im, bo pan Wilhelm Hohenzollern rozprawiał się cokolwiek inaczej, niż my czynimy z autorami takich „serdecznych“ powinszowań. A Łódzcy Sancho—Panche byłego Don—Kicho i berlińskiego chcieli by może, abyśmy pozostawili u nas pamiąteczki po krzyżackim najeździe? Jeżeli sądzą, że coś na tem polu zdziałają, to my im także winszujemy, ale wyników, bynajmniej, nie będzie można im pozazdrościć. (2) Sellim.

KRONIKA

— Kalendarzyk.

Dzień: Niedziela, 26 listopada, Piotra
Wschód słońca g. 8 m 03
Zachód g. 4 m. 36

— Widowiska.

Teatr miejski (Cegielniana 63)
„Florsztyński“
Filharmonja (Dzielna 20)

Teatr „Scala“ (Cegielniana 18)

„Varieta“
„Casino“ (Piotrkowska 67)
„Dzień sieroty“
„Luna“ (Przejazd 1)
„Miłość i sprawiedliwość“
„Odeon“ (Przejazd 2)
„Perła wschodu“
Grand-Kino (Piotrkowska 72)
„Mroczny pałac“
„Nowosei“ (Piotrkowska róg Główniej)
„Syn Tarzana“
„Dom Ludowy“ (Przejazd 34)
„Dama z pokoju Nr. 15“

— Kalendarzyk historyczny.

1086 Prusacy nagle opuszczają Warszawę.

Wiadomości bieżące

— Podatek od elektryczności i gazu.

b) Podatek na rzecz kasy miejskiej od elektryczności i gazu zużywanych do celów ruchu, wynosi 10 proc.

— Opłata za leczenie chorych.

b) Według nowo ustalonej opłaty za leczenie chorych, wynosi ona w szpitalach prywatnych dziennie od chorego chirurgicznego 3,700 mk. wewnętrznego 3,400 mk. leczenie dziecka w szpitalu Anny Marji na oddziale wewnętrznym kosztuje 2,500 mk. na chirurgi-

cznym 3,000 mk. Leczenie umysłowo chorych w zakładzie „Kochanówka“ wynosi 3000 mk. dziennie. Leczenie położnicy 3,200 mk. a epileptyka 500 mk, w szpitalach miejskich opłata za leczenie chorych na oddziałach wewnętrznych wynosi 4,500 mk. na chirurgicznych 5,000 mk.

— Podatek od sztyldów.

b) Uchwalony przez radę miejską powiększony podatek od sztyldu wynosić będzie na rok 1923 50 mk. za każdy decymetr kwadratowy, czyli 5,000 mk. za pojedynczy sztyld wielkości 1 metra. Opodatkowaniu podlegają sztyldy większe niż o 15 mtr. kwadratowego.

— Podatek miejski od alkoholu.

b) Osoby, instytucje i przedsiębiorstwa, sprowadzające do miasta, względnie produkujące w Łodzi spirytus, wszelkiego rodzaju wyroby oraz wina, obowiązane są do uiszczenia opłat na rzecz kasy miejskiej w wysokości 20 proc. pobieranych przez rząd opłat akcyzowych t. mk. 600 od 1 litra 100 proc. alkoholu od spirytusu i wyrobów wódczanych oraz 10 proc. opłaty celnej od wina sprowadzonego z zagranicy łącznie z dopłatą od cla. (Aggio) Nie podlegają dopłacie wina owocowe wolne od alkoholu.

Stopa podatkowa może być zmieniana przez magistrat w zależności od zmiany wymiaru akcyzy rządowej, lecz każda zmiana musi być zatwierdzona przez władze nadzorcze.

— Taksy dorożkarskie.

Komisariat Rządu na m. Łódź wydał zarządzenie, by wszyscy dorożkarze zaopatrzyli się w taksy, obowiązujące od dn. 19. 10. 22 r. i umieścili je w ramce oszklonej z lewej strony kozła. Odbitki taksy otrzymywać można za zwrotem kosztów w Referacie Technicznym Komisariatu Rządu na m. Łódź.

Dorożkarze, którzy do dn. 5. 12. r. b. nie zastępują się do powyższego, będą pociągani do odpowiedzialności karnej i pozbawieni prawa jazdy dorożką po mieście.

Nad wykonaniem powyższego czuwać będą organy Policji Państwowej. (5)

— Sprawy dozorców.

b) Wobec tego iż nie doszło do porozumienia na 8 odbytych konferencjach w sprawie podwyżki dla dozorców reskryptem ministra pracy powołana została nadzwyczajna komisja rozjemcza. W skład komisji weszli okręgowy inspektor przewodniczący komisarza rządu na miasto Łódź sędzia sądu okręgowego p. Jackowski. Stowarzyszenia właścicieli nieruchomości reprezentowane będą przez 4 delegatów i tyluż będzie przedstawicieli związku zawodowego dozorców.

Posiedzenie tej komisji zostało wyznaczono

— Słuszne kary.

(1) Za niestosowanie się do cennika, ustalonego przez Urząd Walki z Lichwą. Sąd Pokoju służył Ruchle Chociszewskiej właścicielce sklepu przy ul. Pańskiej 36 na karę grzywny 3 tysiące mk. (6)

— Dnia 10 ub. m. przy zbiegu ulic Piotrkowskiej i Dzielnej Stanisław Józwiak s kradł z kieszeni Walerji Szymańskiej mk. 14.200. w w gotówce za co został skazany na 3 miesiące więzienia. (6)

— Antymilitarysta.

(1) Za uchylenie się od służby wojskowej został aresztowany Milstein Majer, zam. przy ul. Zachodniej 54 i przesłany do V kom. P. P.

— Schwytanie lichwiarzy.

(1) Za hurtowny zakup artykułów spożywczych na Zielonym Rynku w celach spekulacyjnych przed wyznaczoną godziną pociągnięto do odpowiedzialności Albiną Marjanę Ogrodowa 25, Kife Skórę Andrzeja 37, Olek Marię Zakątną 40 Barana Uszera Lipowa 30 i Biąka Noecha Andrzeja 45. Wyżej wymienionych wraz z zakupionymi artykułami przesłano do Urzędu Walki z Lichwą przy Urzędzie Sledczym. (6)

Teatr i muzyka

„Horsztyński” Słowackiego.

Z Genewy Słowacki pisał do matki: „Piszę teraz więcej niż kiedykolwiek, a co dziwniejsza, że piszę prozą... Bóg wie dla kogo piszę i kiedy wydrukuję...”

I rzeczywiście dopiero po śmierci Słowackiego, z poetyckiej spuścizny „Króla Duchy” wydobyl uszkodzony rękopis prof. Małeckiego i wydał go pod tytułem „Horsztyński”. Tytuł przyjął się, pomimo, że stary barszczyński gra tu rolę drugorzędna, właściwym zaś bohaterem jest Szczęsny.

Szczęsny — Słowacki — Hamlet — Kor-djan...

Miłość poety spoczęła na tym młodzieńcu i opromieniła go całym czarem poezji..

A obok głębokim tragizmem opianej postaci Szczęsnego, drugie postacie ponure grozą występku i zbrodni, i jeszcze inne pełne dziwnego czaru sielskości, prostoty i spokojnego szczęścia...

Dramat ten potężny ekspresją sceny, szczególnych, przepiękny poezją momentów lirycznych, tragizmem bohaterów sztuki, Szczęsnego, Horsztyńskiego, Hetmana, świętny gruntem czynników realnych i zarysem epoki zajmuje pierwszorzędne stanowisko w literaturze polskiej.

Zgodnym uznaniem i pietyzmem przystąpił teatr łódzki do wystawienia tragedji o Szczęsnym...

Wspaniałe dekoracje, ponure w nastroju, bogate marmurami i wysokie wymiarem w pałacu hetmana — białe ciche i niskie progiem w dworku starego szlachcica, przepiękne pejzażem nad Wilją (obraz IV) — stworzyli Wodyński i Kudewicz. Malarsko świetny pomysł, kiedy w ostatnim akcie z wysokich a wąskich podwojii jakby z trumny wychodzi duch Hetmana — zdrajcy.

Reżyserja zaprezentowała się z jaknajpiękniejszej strony; dawno nie byliśmy świadkami takiego zgrania się wszystkich czynników, składających się na pojęcie złudy scenicznej.

Adwentowicz (Horsztyński) grał rolę starego konfederata — bez zastrzeżeń wspaniale — jednak nie był to jeszcze ten nieszczerliwy, samotny starzec.

Snay (Szczęsny) występuje w sezonie po raz pierwszy — nadał roli barwę cichego smutku, stworzył człowieka bez woli uzewnętrzniał dwie tragedje młotające tym młodzieńcem stworzonym do wielkich czynów — grał

Stosownie do zapowiedzi, onegdaj w godzinach wieczorowych odbyło się w sali kasy na oficerskiego zebranie obywatelskie celem wszczęcia i skordynowania akcji, mającej na celu walkę z analfabetyzmem w wojsku. Zebranie zgromadziło szereg osób ze świata pedagogicznego oraz przedstawicieli władz i wojskowości.

Zagail obrady gen. Majewski, D—ca Okr. Korp. IV, który wyjaśnił cel zebrania oraz podziękował gościom za liczne przybycie. Do prezydium powołano p. wojewodę dra Garapicha, kuratora dra Jarosza, gen. Pachuckiego, mjr. Walawskiego i p. Marka.

Wywiązała się nad zagadnieniem walki z analfabetyzmem w wojsku i nad sposobami tej walki dyskusja, w której zabrali głos: prezes sądu Kamiński, kurator dr. Jarosz, gen. Majewski, ławnik Gacki, ppulk. szt. gen. Iwanowski, poseł Michalak i inni. Z wyjaśnień udzielonych przez mjr. Walawskiego, okazuje się, że liczba analfabetów w wojsku na terenie DOK. IV jest dość duża zwłaszcza wobec napływu rekruta z Białej Rusi i że

obecnie już potrzeba stworzyć conajmniej 40 kompletów dla analfabetów. Poruszam więc sprawę zarówno udziału sił nauczycielskich w akcji oświatowej, jak i osiągnięcia pewnych zasobów materialnych.

W konkluzji dalszych wywodów wysuwała się koncepcja powołania do życia T—wa Opieki nad żołnierzem, w zakresie którego leżałoby w pewnym rzędzie zadanie walki z analfabetyzmem. Koncepcja ta się utrzymała; wybrano też natychmiast przez aklamację Komitet Organizacyjny owego T—wa, którego zadaniem będzie skoordynowanie akcji oświatowej w wojsku. Do Komitetu weszli: D—ca Okr. K. IV gen. Majewski, wojewoda dr. Garapich, kurator Okr. Szkolnego dr. Jarosz, ppulk. Iwanowski, mjr. Walawski, prezes Kamiński, pulk. Małachowski, poseł Harasz, Tomaszewski, Waszkiewicz, poseł Michalak, p.p. Bagiński, Koszyk, Maciński, Kern, ks. kap. Olesiński, Wojtyński.

Komitet rozpoczyna swe prace natychmiast i w poniedziałek zwołuje pierwsze zebranie.

pięknie....

Barwiński (Hetman) z bardzo ludzka prawdą, narysował ponurą i groźną postać zdrajcy, wszechwładnego a okrutnego pana.

Bronowska (Salomea) rolę spowila wizją cichego smutku, — była — że wizją słów samego poety — „piękna jak lilja i niestety...”

Dwór Hetmana w osobach Ksińskiego, Sforki, Garnosza, naszkicowany nawet plastycznie przyczem karzeł (Rzecki) zasługuje na osobne wyróżnienie tak ujęciem roli jak i wspaniałą maską.

Na razie kończę moje uwagi, obiecując wrócić do tematu z powodu zapowiadanych zmian w obsadzie, notując premierę Horsztyńskiego na bezwarunkowe plus sceny łódzkiej.

— Teatr miejski.

Dziś w niedzielę dnia 27-XI Teatr miejski daje niesmiertelne arcydzieło J. Słowackiego — Horsztyński — w świetnym wykonaniu naszego zespołu z p. K. Adwentowiczem i dyr. H. Barwińskim na czele. W roli Szczęsnego ukaże się p. Jerzy Szynkler. Piękna wystawa Wodyńskiego i Kudewicza mistrzowska reżyserja dyr. H. Barwińskiego zyskały sobie zasłużone uznanie.

W poniedziałek dla zrzeczeń rob. i intelig. po raz ostatni „Brzydki Ferante” z p. K. Adwentowiczem w roli tytułowej.

— Koncert p. Kaweckiej w Filharmonji.

Znakomita artystka operetkowa p. Wiktorja Kaweczka, która ubiegłego sezonu doznała u nas entuzjastycznego przyjęcia, zawita do naszego miasta w środę dn. 29 bm. i da się słyszeć z estrady Filharmonji w najnowszym swym repertuarze, poczem wyjeżdża na gościnne występy do Rygi następnie do stolicy Rumunii, Bukaresztu na dłużny pobyt, zaangażowana do tanecznej operetki, będzie to zatem po żegnalny koncert naszej divy operetkowej. In teresujący ten wieczór uzupełni śpiew znakomitego barytonisty, artysty opery Warszawskiej p. Krugłowskiego oraz finezyjna gra na fortepianie p. Piotrowskiego.

Pozostałe bilety w kasie Filharmonji. (8)

Komunikaty

— Uroczysta Akademia.

Staraniem Związku Ludowo-Narodowego odbędzie się w środę dnia 29—XI rb. o godz. 7 wiecz. w sali sekretariatu Zw. Lud. Nar. ul. Piotrkowska Nr. 174 uroczysta Akademia poświęcona 91 letniej rocznicy powstania listopada, na której odczyty wygłoszą pp. L. Grzegorzak i Bereszko.

O liczne i punktualne przybycie na Aka-

demję uprasza

Niedz. i śr.

Zarzą N. Zw. Lud.

— Ze Związku Stowarzyszenia Młodzieży Polskiej

W poniedziałek dnia 27 listopada o godzinie 7 wieczór odbędzie się uroczysta akademja ku czci św. Stanisława Kostki urządzona staraniem Związku Stowarzyszenia Młodzieży Polskiej w Łodzi w sali Domy Ludowego przy ul. Przejazd 34.

Program wielce urozmaicony.

(8)

4864—1

— Pomnik Senerin Marsa.

Senerin Mars, mistrz ekranu, słynny od czasu odtworzenia jednej z głównych ról w niezamniarnym „Jaccuse”, doczekał się pomnika. Jak nam donoszą, w Paryżu w dniu 18 października odbyło się w „Gaumont — Pallace” uroczyste odsłonięcie pomnika tego wielkiego artysty. Na czele komitetu budowy stali pp. Georges Wagne i Jean Toulos. Przemawiali podczas tej uroczystości pp. Abell Gance i Briand, podkreślając wybitniejsze momenty życia i działalności wielkiego artysty.

Ostatnim arcydziełem tego genialnego artysty był wstrząsający dramat pt. „L'Agonie des aigles” „Agonja Orłów”, odznaczony na tegorocznym konkursie kinematograficznym w Paryżu pierwszą nagrodą „Grand Prix”.

Spragniona prawdziwych i wielkich arcydzieł publiczność ujrzy ten film niebawem na jednym z pierwszych ekranów łódzkich.

(8)

4835—2

— Agonja Orłów.

Dowiadujemy się, że wkrótce na jednym z większych ekranów łódzkich ukaże się nie zwykłej piękności obraz wytwórni Pathé—Consortium—Cinema pt. „Agonja Orłów”, przedstawiający tragiczny finał epeji Napoleńskiej nieudanego przysiężenia wiernych weteranów wielkiej armji, mające na celu wprowadzenia na tron francuski księcia Reichstackiego.

Film ten różni się znacznie od zwykłych filmów historycznych, tak licznych w ostatnich czasach, gdyż jest on, rzecz niezmiernie cenna i rzadka, dziełem nie tylko wielkiego talentu, ale przede wszystkim głębokiej miłości i bezgranicznego uwielbienia. Czuć, że wielki cesarz wzbudza w twórcy „Agonja Orłów” taki sam gorący entuzjazm, jaki ożywiał niegdyś wiernych jego żołnierzy, których życie pełne poświęceń i śmierci.

Tragiczn, przesuwa się przed naszymi oczyma. Bajeczna reżyserja, stylowość strojów, wspaniałe zdjęcia miejsc historycznych, wybitna gra artystów, wszystko co w innych obrazach stanowi najistońszą ich wartość, schodzi tu

na drugi plan, wobec potężnej namiętności.

dość silnej by trwać życie w wywołane z poza grobu postacie i obadzić prawdziwe gorące uczucie w sercach widzów. Nic dziwnego więc, że wszędzie tam gdzie wspomnienie chwyciły na polskość jest drogą i świętą „Agonia Orłowa” przyjęta była wprost niebywałym entuzjazmem.

Nie wątpię, że i u nas gdzie Napoleon był nie mniej wielbiony niż we Francji, gdzie w sercach naszych dziadów poruszył tyle do piero dzisiaj ziszczonych nadziei obraz, ten wywrze to samo wprost niezatarte wrażenie. Możemy już powiedzieć, że jest to chyba najlepszy obraz sezonu. 4836—1

Przemysł i handel

Austria przestaje drukować banknoty.

(=) Według doniesień dzienników, między rządem austriackim a delegacją Ligi Narodów została zawarta w drodze wymiany notumowa według której, począwszy od dnia 19 b. m. rząd austriacki przestaje pokrywać swe zapotrzebowania finansowe w banku austriacko-węgierskim. Oznacza to innymi słowy, że z dniem 19 b. m. przestaje w Austrii drukować banknoty. — Do końca r. b. pokrywać będzie państwo niedobór z już uchwalonych przez parlament pożyczek wewnętrznych i zewnętrznych, potem zaś z kredytów jakie mu zostaną przyznane na podstawie konferencji w Genewie. (6)

Zmiana cen w Czechosłowacji.

(=) Ogłoszone dane statystyczne o spadku cen w przeciągu roku, t. j. od października 1921 roku. W okresie tym staniały najczęściej kartofle (o 34 proc.) kapusta (o 27 proc.), mięso (o 10 proc.), mąka i tłuszcz (o 5 proc.), opał (o 5 proc.). Tylko jaja podrożały o 11 proc. W tymże czasie ceny wyrobów włókienniczych spadły o 17 proc. i obuwie o 10 proc. (5)

KALOSZE

Petersburskie i inne od 8.800 mk. spieszcie się nabyć w **Magazynie Uniwersalnym** 44 Piotrkowska 44 (4745d1)

Grand-Kino

Dla młodzieży dozwolony — Ostatni dzień

WROCZNY PAŁAC

Niezwykły dramat w 6-ą aktach, na tle przyrody Indji. Wschodni, przewyższający pod względem napięcia wystawy, reżyserji i gry wszystkie inne słynne filmy.

Giełda łódzka. dnia 25 ma.

		w plac.	żadan.	transz
Dolary St. Zjedn.	czeki	15970	16100	
" " "	gotówka	16000	16100	16075
Franki belgijskie	gotówka	1055	1065	
" " "	czeki	1585	1675	
Franki francuskie	gotówka	1150	1115	1110
" " "	czeki	1152	1162	
Franki szwajcarskie	"	2935	3000	
Korony austriackie	"	0 22	0 25	
Funty angielskie	"	72,000	72,600	72250
Korony czeskie	"	505	515	
Marki niemieckie	gotówka	2,45	2,50	
" " "	czeki	2,30	2,40	2,40
Miljonówka	"		1725	

Giełda warszawska

Dol. St. Zjed.	16275	Franki franc.	1145
Marki niem.	2,22	Funty	

Czeki i wpłaty.

Belgia	1070	Londyn	75 600
Berlin	2,20	Nowy Jork	16 250
Gdańsk	2,22	Paryż	1172
Fraga	515	Wiedeń	22,50

Akcje.

Bank hand.	34000	Ostrowiec	75000
" Dyskont	22000	Rudzi	40500
" Kredyt.	16000	Starachowice	50.000
" Zjed. Z Pol.	8800	Zyrardów	1.100000
Cukier	435000	Borkowski	8700
Drzewo	72600	Zegluga	4000
Litwa	57000	Jabłkowscy	8760
Cz estoicka"	600000	Nafta	5500

VARIETÉ

W „SCALI” Cegielniana 18.

DZIŚ I CODZIENNIE 8.45 WIECZÓR

Wielki Program!

20 PIERWSZORZĘDNYCH NUMERÓW

Ernesto cud XX wieku

Lady Clifton C-o akt napowietrzny

Tokarski humorysta polski artysta teatru „SPINKS” w Warszawie.

Wolski i Mazurkiewicz Polski komedyczny duet śpiewny.

2 Clajtons 2 tańce modern i steep amerykańsk.

Barra 4 Akt muzyczny na różnych instrumentach.

Gygant Akt gimnastyczny — sportowy; rozciąga gumy 500 Ko.

Miss Niagara i partner Ekwilibristyka

Wentery duo para taneczna

Les Charles Akrobaci parterowi

i wiele innych atrakcji.

Kasa czynna od 11—2 i od 5 do 10 wieczór.

Od 1-go grudnia całkowita zmiana programu. (4862) Dyrekcja: S. KUPERMAN.

Sprzedaj szyb i kitu

Główna 14 Olejniczak i S-ka 4743s2

W sobotę

dn. 18 zginął piesek 4 miesięczny, foksterjer, wabi się „Mysi-królik”. Łaskawy znalazca zechce odesłać na ulicę Piotrkowską Nr. 209 do progimnazjum za nagrodą i wuretem kosztów. 4770b2

Precz z drożyzną U nas najtaniej

Skład obuwia Drewnowska Nr. 33. Filje: Łagiewnicka 23 (stomiany rynek) Nawrot 21.

Uwaga: Czerwone Szyldy Uprzejmie prosimy Szanowną Publiczność o zwracanie uwagi na czerwone szyldy, ponieważ na ul. Drewnowskiej zostały otwarte dwa sklepy z obuwem które, podszywają się pod naszą firmę i wprowadzają w błąd Sz. Publiczność. Nasza firma posiada Czerwone szyldy. Sprzedajemy hurtowo i detalicznie dla przyjezdnych i Rozwojowców rabat, Baczność, co tydzień przychodzą świeże transporty tańszego obuwia, Męskie czarne i żółte po 14500 Damskie czarne i żółte po 14500. Wyrób własny gwarantowany. Męskie od 23000 do 25000. Damskie czarne, żółte i luksusowe od 22000 do 26000 Buty filcowe zdatne dla portierów, tramwajarzy, kolejarzy i dozorców nocnych

48s4K1)

Uwaga: Filja Zgierska 37 zniósł na.

Gordon i Bia żejozyk

Cygara

z najszlachetniejszych
zamorskich liści

PAPIEROSY, TYTUNIE

poleca w dymnym wyborze

MATEUSZ GUMULAK

Łódź, ul. Przejazd № 40, Telef. 7-96. 4855p

MEBLE gabinetowe, kryte skórą i gobelinem DYWANY

Kompletne urządzenia pokoi:

Stołowych, Sypanych, Salonów, Gabinetów, Meble biurowe, Kuchnie białe, Meble koszykowe.

Fabryczny skład: Łóżek metalowych firmy Konrad, Jarnuszkiewicz i S-ka Wyrobów E-ci Thonet Materace.

Magazyn Mebli **Wł. Romiszowskiego** Łódź, Piotrkowska 116.

Telefon 21-61,

I piętro, front.

Telefon 21-61.

Przyjmuje zamówienia na wszelkie roboty w zakresie stolarstwa i tapicerstwa 4868s2

UWAGA. W niedzielę 10 i 17 grudnia magazyn otwarty od 1—5 po poł.

Znacznie taniej

sprzedajemy dziś garderoby
niż jesteśmy w stanie wy-
brać nowe

Palta damskie

z lekkich angiels. towałów	75 — 68 —	45 ⁰⁰⁰
z weluru w dobrych gatunkach	110 — 95 —	85 ⁰⁰⁰
ubierane futrem eleganckie wykońc.	145 —	125 ⁰⁰⁰
z angiels. mater. modne fasony	125 —	110 ⁰⁰⁰

Bluzki damskie

z barchanu	75 —	5 ⁵⁰⁰
z czystej wełny	165 —	14 ⁰⁰⁰
z opala		12 ⁵⁰⁰
z jedw. trykotu	29 —	25 ⁰⁰⁰

Suknie damskie

z szewiotu	21 —	18 ⁵⁰⁰
z czystej wełny nowe fasony	45 — 38 —	32 ⁰⁰⁰
z garbardin eleganckie fasony	85 —	75 ⁰⁰⁰
z jedwabnego trykota haft.	65 —	55 ⁰⁰⁰

Spódniczki damskie

z szewiotu	115 —	9 ⁵⁰⁰
z czystej wełny	225 —	18 ⁵⁰⁰
z angiels. towaru	125 —	10 ⁵⁰⁰
z tulonu	95 —	8 ⁵⁰⁰

Paletka i Sukieneczki dla dziewcząt

w różnych tanich cenach

Szmechel i Rozner

Łódź, Piotrkowska 100 Filja 160. (4839K3)

Licytacja

Kasa Chorych m. Łodzi

Wydział egzekucyjny,

z mocy art. 53 ustawy z dnia 19 maja 1920 r. o przymusowym ubezpieczeniu na wypadek choroby podaje do wiadomości, że dnia 7 grudnia 1922 r. o godz. 10 rano w Łodzi przy ul. Piotrkowskiej Nr. 10 odbędzie się licytacja ruchomości, należących do M. Rozenbauma oszacowanych na Mk. 122000 składających się z 3 stołów, wagi dziesiętnej 2 krzesel i łóżka żelaznego na pokrycie należnych Kasie składek członkowskich.

Ruchomości obejrzeć można w dniu licytacji od godz. 10 rano spis zaś takowych codziennie od 9 do 2 p. w Wydziale Egzekucyjnym Kasy Chorych (ul. Wólczańska 225).
Łódź, dnia 20 listopada 1922 r.

Dr. Ed. Giebartowski
Komisarz.

Precz z tandetą! Gdzie najtaniej?

UWAGA! białe szyldy! UWAGA! białe szyldy!

Niniejszym komunikujemy Sz. Publiczności że firma „Gordon i Błażejczyk” z ul. Drewnowskiej 33, oraz filja przy ul. Łagiewnickiej № 23, pomimo chrześcijańskiej nazwy sprowadza tandetę od żydów z Szydłowca, natomiast własny wyrób sprzedaje od 23,000 mk. para, gdy tymczasem firma **Balioki i Walicki przy ul. Drewnowskiej 33 i filji przy ul. Drewnowskiej 18 (białe szyldy)** sprzedaje tylko wyłącznie własny wyrób od 18,000 mk. para męskich lub damskich. **Gdzie taniej?**

Z poważaniem
Balioki i Walicki.

UWAGA! nie wspólnego z b. tramwajarzami, a obecnie szewcami Gordonem i Błażejczykiem z ul. Drewnowskiej 33 nie mamy.

4822s1

BALICKI i S-ka.

Wielka prośba

Do osób Filantropijno Humanitarnych szczególnie Członków Towarzystwa Ocieki nad zwierzętami. Człowiek mający liczną rodzinę, dzieci drobne, a skromny majątek nie dający utrzymania, skombinował rzecz, mającą wielkie praktyczne zastosowanie dla ochrony zwierząt pociągowych, na ten cel prosi wyżej wskazane osoby o pożyczkę 1 do 2 milionów marek na niski procent. Oferujemy w „Rozwoju” pod „Wynalazek” 4849-1

Ogłoszenie.

Komornik przy Sądzie Okręgowym w Łodzi, na powiat Łaski. A GAŁCZYŃSKI, zamieszkały w Łasku na zasadzie art. 1030 Ust. Proc. Cywilnej, ogłasza, że dnia 4 grudnia 1922 roku od godziny 10 rano, w Pabjanicach przy ul. Konstantynowskiej 29 będzie dokonana publiczna licytacja mienia ruchomego, należącego do Szymona Bande składającego się z mebli ocenionego na sumę mk. 515000 fen. — 4904w

LECZNICA CHOROBY ZĘBÓW LEKARZA-DENTYSTY H. PRUSS

145 Piotrkowska 145.
za plombowanie, oraz wprawianie zębów
opłata podług taryfy. 4818k

Daję na raty

wszelką garderobę damską
męską, oraz swetry gotowe
we i na obstalunki

Pracownia A. BERGER Łódź, Południowa 6 praw. of. 4509k

Klinika Chirurgiczna dr. Marczyńskiego w Poznaniu
Mickiewicza 12.

przy klinice pod kierownictwem specjalisty; Zakład Roentgena,
Diatermia, lampa kwarcowa (sztuczne górskie słońce), masaż
wibracyjny, elektryzacja i t. d. 4808b2

GURSETY

„najnowszych fasonów,
gotowe i na obstalunek

poleca w wielkim wyborze

Pracownia
gorsetów „MARTA”

Łódź, Piotrkowska 130 (w podwórzu).

Biustonosze, pasy brzuszne i t. p.

Przejm. się regeneracje, przeróbki i pranie dorsetów. 4730b5

Czego czekacie? Panie i Panowie!

Czy nie wiecie, że wszystko co
chwila drożeje a przecież każdy z
was potrzebuje na zimę towary na
płaszcz, ubrania, suknie, kostiumy i bieliznę. Są do naby-
cia dla własnej potrzeby lub na sprzedaż, praktyczny, mo-
cny w noszeniu, towar 4577d8

5 mtr. na **UBRANIE** męskie 27,000
za mk.

Wyższe gatunki czystej wełny za 35,000, 45,000 i 60,000 mk
Również są do nabycia po cenach fabrycznych resztki
bielony białego i kolorowego na bieliznę i pościel, szewioty
wełny, koreczki na damskie suknie, pelotory na płaszcze, ba-
a i barchany, ciepłe chustki, oorusy kapy, pończochy
nie i wiele innych towarów

Skład fabr. **M. Bryl** Łódź, ul. Piotrkowska 56 w pod-
wórz 4577d8

„D A K”

Piotrkowska Nr. 149 (w podwórzu na prawo)

— poleca —

HURTOWO i DETALICZNIE

wełniane wyroby

Fabryki: Karola Th. Buhle, Łódź.

Tow. Akc. L. Geyera

„ „ Scheiblera i Grohmana

Półwełniane i wełniane wyroby

Fabryki Tow. Akc. A. G. Borsta

„ „ R. Kindlera

Lniane wyroby

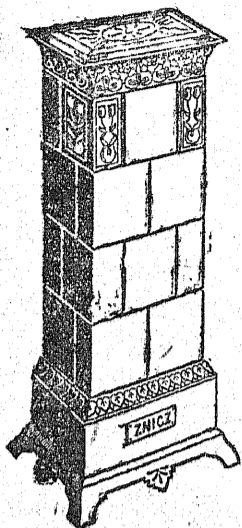
Fabryki Zyrardowskiej Manufaktury.

Hurt: 1 i 2 piętro.

(Od 9-1 i 3-7)

Detail na parterze.

4574K5

KAFLE

białe kwadratowe,
gładkie (BERLINSKIE),
kopuły, bandy i t. p.

Piece-Piecyki Przenośne

Poleca

4863s1

Fabryka
Wyrobow
Ceramicznych

„ZNICZ”

Łódź, Wodna 12/14
Telefon 5-22.

Sala Filharmonji ul. Dzielna 20.

Sroda dnia 29 listopada 1922 r. o godz. 8.15 wiecz.

Wielki Koncert znakomitej artystki WIKTORJI KAWECKIEJ

z współdziałaniem

K. Krugłowskiego, baryton art. op. Warszawskiej
A. Piotrowskiego, fortepian

Program nowy!

Bilety w kasie Filharmonji ul. Dzielna 20.

Program nowy!

4861s1

Sala Filharmonji, Dzielna 20.

Czwartek dnia 30-go listopada o godzinie 8 i pół wieczór

Wieczór Chopinowski

Program wypełni:

Wacław Lewandowski fortepian)

Program: Chopin, Ballada As-dur Ballada F-mol Nokturn F-dur Impromptu Ges-dur
Impromptu Fis-dur. Polonez Fis-mol Scherzo H-mol. Preludjum H-mol Sonata H-mol.

Bilety do nabycia w kasie Filharmonji, codz. od godz. 10—1 i od 3—7 ppół.
4859s1

Licytacja

Kasa Chorych m. Łodzi

Wydział egzekucyjny.

Z mocy art. 53 ustawy z dnia 19 maja 1920 r. o przymusowym ubezpieczeniu na wypadek choroby podaje do wiadomości, że dnia 6 grudnia 1922 r. o godz. 10 rano w Łodzi przy ul. Nowo-Cegielnianej 36 odbędzie się licytacja ruchomości, należących do braci Tyberg oszacowanych na mk. 60.000 składających się z 30 pudów listewek do do ram na pokrycie należnych Kasie składek członkowskich.

Ruchomości obejrzeć można w dniu licytacji od godz. 10 rano spis zaś takowych codziennie od 9 do 2 pp. w Wydziale Egzekucyjnym Kasy Chorych (ul. Wólczańska 225).

Łódź, dnia 20 listopada 1922 r.

Dr. Ed. Giebartowski
Komisarz.

4845s1

Janina

lat 30 pragnie poznać mężczyznę w celu matrymonialnym ze skromnym wymaganiem mam swoje mieszkanie Oferty proszę składać do „Rozwoju” pod „J. J.” 4838w

Zaginął

Browning Nr 108745 w podwórzu przy ul. Piotrkowskiej 86 dnia 21 XI b. r. zwrot za wynagrodzeniem mk. 40,000 Kujawski „Compania Singer” ul. Piotrkowska 86. 4853w

Zdolni ślusarze

na roboty budowlane i gięte oraz okuwacze (anszlegery, i chłopczy do terminu mogą się zgłosić Gdańska 162 4846w)

SNIEG

na choinki i do dekoracji poleca hurtowo i detalicznie H. T. KUNERT, Piotrkowska 87. 4834K6

Oszczędza ten kto zapłacił się stażem i wcześniej kupując na raty, lub za gotówkę w firmie

„WYGODA” Piotrkowska 238

konfekcje damska, męska i dziecięce, manufakturę i obuwie, które posiada w wielkim wyborze

UWAGA: Wszelkie obstalunki wykonujemy we własnej pracowni w przeciągu 4-ch dni (Filji nie posiadamy) 4762K16

Małżeństwo

bezdietne poszukuje pokój i niebłowany przy intelligennej rodzinie cena obojętna. Oferty Rozwój pod Ar. Cz. 4850w

Potrzebna

w średnim wieku kobieta uczciwa do posług na przychodnie do dwóch osób. Wiadomość Przejazd 69 m. 13 4847w

Na wypłatę

firanki, obrusy, ręczniki, płótna, towary damskie i męskie **Markowicz i S-ka** Piotrkowska 57 w podwórzu 4790w

Futro

sprzedam na pięknych popielicach guze może być na damskie palto Benedykta 6-go Sierpnia 18 m. 19. 4851w

Dr. S. KANTOR

specjalista chorób wenerycznych i skórnych
Ul. Ewangelicka 2. Godz przyjeżdż od 9—2 i 6—8.
Panie od 5—6 381

MATKI powinny pamiętać że najgłówniejsza przysyła dla dzieci

Puder „DZIOZI” z kogutkiem jest najlepszy sprzedają apteki i apteki apteczne. Apteka W. Sokolewicz Przejazd 19, wprost poczty. 4826w

Dr. STAWOWCZYK

Sienkiewicza 29.
Choroby wener. i skórne. Pczylim. 9—10¹/₂, 15—7. 48313P

Dr. med. I. STUPAY

Specjalista chorób oczu, ordynuje od 2—5 pp. ul. Zachodnia 63. 4806b6

KINO

„Dom Ludowy”

PRZEJAZD 34.

Od wtorku dn. 21 do niedzieli dn. 26 listopada włącznie wyświetlany będzie wszechświatowej sławy film wytwórni „Goldwyn Pictures” w New-Jorku

DAMA Z POKOJU № 13

potężny dramat życiowy w 5-ciu wielkich aktach, z udziałem znakomitej tragiczki amerykańskiej PAULINY FREDERICK w roli tyt. niezapomnianej z obrazu MADAME X. Doskonała gra, Potężna akcja wywierają na widzu olbrzymie wrażenie. — Ceny miejsc niskie. — W poniedziałki kino nieczynne. — Początek w niedziele i święta o godz. 3-ej, w soboty o g. 4 pp., a w dniu powszednie o g. 6-ej pp. (4797b5)

Teatr swięty

„Nowości”

SYN TARZANA

Najbardziej ciekawy z filmów i opiewający nadzwyczajne przygody małego chłopca i dziewczynki w dżunglach afrykańskich, przypomina bohaterów powieści naszego genialnego mistrza s. p. Henryka Sienkiewicza p. t. „W pustyni i puszcy”. Wiadomo jak dorosli i młodzi za chwycali się tą powieścią. Nie mniejszy zachwyt budzi obecnie demonstrowany „Syn Tarzana” uplastyczniając to wszystko, co widzą w wyobraźni, czytając powieści „W pustyni i puszcy”.

Najsolidniej po cenach przystępnych wykonuje wszelkie reperacje najprecyzyjniejszych zegarków, antyków oraz zegarów pokojowych, stróżowskich, automobilowych, wieżowych i t. d. we własnej pracowni

Jan Chmiel, Nawrot 4

Uwaga! Obrączki ślubne. Uwaga!

Na życzenie reperacje wykonuje na czas pożądaną także posiadam na składzie zegary kontrolne, oraz zegary wieżowe. (4363s13)

Zakład Wodoleczniczy i Uzdrowisko

„MIŁOWODY”

czynny przez cały rok

w Miłowodach pod Obornikami Ziemia Poznańska
pocztą, stacja kol., tel. 15 Oborniki Skróć telegr. Miłowody Oborniki Poznańskie.

Uroczyste położenie wśród suchej, leśnej okolicy, park 40 morgowy obfity w piękne stare drzewa nad malowniczymi brzegami rzeki Warty. Do stacji kol. 1,5 km, szosą (od Poznania 55 min koleją).

Nowoczesne urządzenia, światło elektryczne, centralne ogrzewanie, kanalizacja, łazienki, Sala bawialna, czytelnia, bilard, krotki, plac tenisowy, kółki, plaże, słoneczne kąpiele wycieczki zbiorowe.

Zakład przyjmuje cierpiących na: choroby nerwowe, nerwo-bóle, przepracowanie umysłowe, chorobę Basedowa, niezbyt drogę oddechową, przewodu pokarmowego, choroby nerek i dróg moczowych, choroby przemiany materji, cukrzycę i skazę moczową, przewlekłe reumatyzmy, blędnice, skłonności do zaziębień i katarów, zatrucie przewlekłe alkoholem oraz rekonwalescentów

Środki lecznicze: w pierwszym rzędzie leczenie wodą ulepszonym sposobem znanego specjalisty D-ra Jana Zniniewicza z Poznania; pozatem kąpiele mineralne kwasowęglowe, powietrzecłoneczne, gimnastyka, masaż, elektroterapia i dyeta.

Lekarz ordynujący: Dr. med. Stanisław Suszczyński, b. asyst. Dr. Jana Zniniewicza z Poznania

Informacji udziela: Dyrekcja Tow. Akc. „Miłowody” w Miłowodach pod Obornikami.

4631K3)

DYREKCJA:

DOSTAWA

na miejsce do sklepów

noteli, restauracji i t. p. wszelkich ilości warzyw i owoców — po niskich cenach — (4547K15)

Józef Paszki, Łódź, ul. Wólczańska 78.

Budynek

fabryczny 2 warsztatami tkackimi lub bez kupię. Zgłoszenia pod lit. „Z. M.” do adm. „Rozwoju” (4774K1)

Meble

Różne nowe i używane sypialka białą stołowy, szafy białe, dębowe oraz otomany. Leżanki, biurko, sprzedaje po cenach przystępnych. Piotrkowska № 261 m. 4 II piętro front. (4038K0)

Splata ratami!!

Każda rodzina może się zaopatrzyć w białe towary (bielizniane), pościelówki, wsypy; gotowe damskie palta, płaszcze jesienne i zimowe, męskie palta, barchany flanele, surówki, trykotażę, koszulki, kalesony, halki, kaftany i inne

„WYGODAPOL” Konstantynowska 3,

w podwórzu.

Ogłoszenie zachowań!

(4404k9)

Suknio

Bluzki

4548d12

Spódniozki

Palta i kostjum

poleca w wielkim wyborze

Chrześcijański dom ubiorów damskich

A. CABANEK

Napierkowskiego 49 (Staro Zarzewska)

filja I Piotrkowska Nr. 275

" II Zakątna " 64

Pracownia wykonuje zamówienia z własnych i powierzonych materiałów. —

Tanio i solidnie!!!

Administrator lub rządca rolny

kawaler z dłuższą praktyką i poważnymi referencjami potrzebny do majątku w ziemi Grodzieńskiej. Oferty: Dom handlowy S. Bieleński i S-ka, Łódź, Al. Kościuszki 17. 4800b2

Sprzedaż skórek

jako to: chromy, giemy i bukaty Ceny przystępne. 4829b5

L. RACZKOŃSKA, PRZEJAZD 49, III piętro.

Nie kupujecie towarów!

póki się nie przekonacie, że najtaniej kupuje się w składzie fabrycznym pod firmą

„Najtańsze źródło”

Tanio, bo w mieszkaniu prywatnym. Łódź, ul. Działna № 36, tel. 13—87.

Madelońamy

Piótno białe

Piótno kolor.

Tyki

Oksfordy

Ręczniki i inne tow.

Perkal

Cajgi

Chustki

Kapy

Obrusy

Sukno

Szewioty

Korty

Flanele

Barchany

UWAGA: Jedyny najtańszy skład zakupów dla kupców i kooperatyw.

Na życzenie wysyłam towary pocztą za zalicz Dla przyjezdnych prosta droga z dworca kaliskiego tramw. № 5 lub 8.

4708b

MASZYNY DO PISANIA

ORZEŁ (nowe), MERCEDES, REMINGTON, i t. p. Taśmy i-a, kalka, regeneracja. Nauka pisania na maszynach ADOLF GOLDBERG, Andrzeja 1 1-sze piętro

NAJWIĘSZY MAGAZYN W ŁÓDZI

Chrześcijański Jarmark Łódzki

44 Piotrkowska 44

U nas najtaniej, bo na I piętrze,

Polecamy obficie zaopatrzone w modne i sezonowe towary wszystkie nasze działy. Wełny. Kamgarny na garnitury, palta i suknie. Podszewki. Białe towary bielizniane. Ręczniki. Barchany. Flanele. Chustki. Papy, Kółdry. Trykotażę, Galanterje. Obuwie. Gotowe ubrania. Palta damskie, męskie i dziecięce. Własna pracownia krawiecka wykonywa zamówienia.

UWAGA: P.P. Urzędnikom i Urzędniczkom jak również szerszym sferom naszego społeczeństwa sprzedajemy na raty. (4544K7)

Lecznica Lekarzy Specjalistów

Piotrkowska 17, (dragie podwórze)

przyjmuje chorych we wszystkich specjalnościach porada 1500 mk. — od 9 ej do 5 ej po poł. 4623b10

Drobne ogłoszenia

Kupno i sprzedaż:

AAA Kupię meble, dywany futra, garderobe, maszyny do szycia, placę najwyższe ceny. Łaznik, Benedykta 28 m 15 parter. 9568-16

AA Meble sypialnie, stołowe szafy, łózka, stoły, krzesła, otomany, kozetki, krzesła, wiedeńskie oraz inne sprzedaje Przechódziński Piotrkowska 108 6262-0

A kredensy szafy garderoby biurka stoły krzesła tremo sprzedam, Sienkiewicza 59 m 12 ofcyna II-gie wejście I piętro Kaliski. 10127-1

A aparat fotograficzny 13X18 Goerza Aparat do powiększenia 30X40 Ernemana sprzedam. Zamenhofska 27 m 5. 10158-1

A Meble, stołowe, sypialnicę i inne sprzedaje tania. Kaczorowski Piotrkowska 35 w podwórzu. 1195-4

Rolwagi, bryki towarowe, wozy węglarskie nowe. Sprzedam Kilińskiego 28. 1195-3

Sklep spożywczy z powodu wyjazdu tania do sprzedania, Miłsza 47 (sklep). 1108-3

Kupię dom murowany w śródmieściu z wolnym mieszkaniem. Oferty nadsyłać pod „Kupno” do „Rozwoju” 11187-2

Sprzedam łózka z materacami otomane stół rozkładany krzesła szafę, biurko, lustro, i garnitur mebli. Piotrkowska 131-9 II piętro ofcyna. 10210-1

Lóżka materace, szafę, stół, krzesła sprzedam tania Przelazd 24-1 10209-2

Pury żelazne do sprzedania 120 sztuk 1 cal na 2 i pół metr. długości Zawadzka 9 (Batalny) 10227-2

Pośredniczymy przy sprzedaży nieruchomości za 2 procenty zawsze mamy poważnych kupców, od których przeważnie nie pobieramy. „Biuro „Pośrednik” Piotrkowska 87 10214-1

Lóżka dębowe maszynowe sprzedam za 150.000 lub używane 40.000 211-1

Futro piżmowe sprzedam w domosć Gubernatorska 26 u gospodarza. 10153-1

Sprzedam stół dębowy rozkładany i garnitur mebli pluszowych, dowiedzieć się u gospodarza ul. Staro-Zarzewska 19 10156-1

Motocykl 2 1/2 oraz beczkę cynkową do nafty sprzedam. Zamenhofska 27 m 5 10160-1

Sprzedam maszyn do szycia na raty Amrét Benedykta 34 10168-4

Sprzedam całkowite urządzenie-sklepowe. Dworska 25. 10166-1

Splacę 2.760 toki kwadr. przy Kolei Kaliskiej na Kozinach do sprzedania. Dowiedzieć się u „Szkolna” 28 m 15. front 10171-1

Kupię maszynę do pisania w dobrym stanie. K. Wolski ul. Konstautynowska 8 10177-1

KUPIĘ konia, na biegunach Oferty z ceną do Rozwoju pod „Kon” 110185-2

Do sprzedania herbaciarnia bliżej koszar Wiadomość Zielona № 38 w Siusarni. 10115-1

Największy wybór mebli i łożek ziemskich gospodarstw, domów, willi, fabryk interesów handlowych ma do sprzedania biuro Pośrednicze Taszyckiego Piotrkowska 90 telefon 840 9826-1

Sprzedam 2 łózka niklowe z materacami i kasę ogniotrwałą Nadlórkowskię 25 go spodarz. 10149-1

Sprzedam bryczkę parę szoferów. Ul. Aleksandrowska 91 u Rymera. 10148-1

Futro podbite elkami do sprzedania. Zgłoszenia proszę składać do Rozwoju pod „Futro” 10140-3

Kupię rower, sprzedam stół szafę i krzesła. Kilińskiego 77-2. 10145-1

Garnitur frakowy do sprzedania Wólczajska 151 I piętro mieszkania 8 1015-1

Różne:

A kuszerka Pipko wa przyjmuje miejscowe i przyjezdne panie. Piotrkowska 152-14 10005-8

Poszukuje pracy krawiec męski zko-damski, chociażby podręcznego. Królasiak Kilińskiego 1-54 10145-1

OBIADY gospodarskie wydają się w domu i na miasto od g. 12-4, Orla 25 m 22. 10082-10

Za wypożyczenie miljonu pokój umeblowany z opalem Oferty Rozwój sub. „Opal” 10147-1

Krawaty przyjmuję do roboty przerabiam stare. Cegielniana 55. 10176-1

2 skromne pokoiki zaraz oddam naprzeciw Julianowa 5 minut od tramwaji. Książkiewicz 20 10179-2

Uczennica 5 klasy udziela korepetycji tania. Oferty do Rozwoju pod „Lekcje” 10169-2

Lodownia do wynajęcia (połmieszczynie na łód i mięso) Wiadomość Katna 54 u gospodarza 10172-2

Młode małżeństwo poszukuje pokoju umeblowanego z niekrepującym wejściem. Może być z utrzymaniem. Oferty sub „Młode” do Rozwoju 10163-1

Młody inteligentny człowiek posiadający opał poszukuje pokoju umeblowanego z niekrepującym wejściem. Oferty sub. „T” do Rozwoju. 10165-2

Spólnik lub sprzedawca do składu drzewa i węgla potrzebny z kaucją od 500.000 do 100.000 Wiadomość Brzezińska 24 u gospodarza. 10196-1

Przybiłakata się suczka maści rudej do odebrania, Napierkowskię 133. 10157-1

Potrzebna zdolna prasowaczka Nowo-Zarzewska 15 parterna 10153-2

STUDENT udziela matematyki, fizyki, języków. Kilińskiego 86-5 druga brama. 10162-2 /

3 lub 4.000.000 mk. potrzebuję do powiększenia interesu handlowego na dobry procent Gwarantuję ulokowania na hipotecę oferty w Rozwoju „J.” 10150-1

KELNERKI w restauracji, mieczarot lub t p. poszukuję miejsca. Łaskawe oferty, Rozwój pod „Janina” 10181-2

Mursy francuskiego zbio towo lub osobno. Konwersacja Kilińskiego 77-2 10146-1

Pokój umeblowany dla dwóch panów z utrzymaniem do wynajęcia Wiadomość Orla 25 m 22 10159-1

Do wynajęcia suterena i pokoi na mieszkanie lub skład wiadomość Targowa 19 Górecka 10159-1

Kławiec Kucharski mieszka Grabowa 32. 10098-11

Skład drzewa i węgla do odstąpienia Wiadomość Brzezińska 42 m 36. 1184-3

Zaginął chłopiec lat 9 Zak Stanisław. Zamieszkały Gnieźnieńska 9 (Piaski) kto wie o fakowym uprasza się odrozwodzić do oia. 10216-2

UCZEN kl. 7-ej gimn filologicznej udziela korepetycji w zakresie 4-klas Zgłoszenia sub „Korepetytor” przyjmujże administracja Rozwoju 10212-1

Potrzebni stolarze na meble Wiadomość. Piotrkowska 92 10205-2

Potrzebna uczennica do pracowni sukien. Cegielniana 62-M. Pietrzak 10206-1

Potrzebny tokarz na drzewo także chłopiec do terminu Rozwadowska 18 10212-1

Potrzebna zdolna sprzedawczyni do magazynu galanterijnej go władająca niemieckim z dobrymi świadectwami ze wskazanym poprzedniej posady. Oferty do Redakcji pod „Rutynowa na” 10215-1

Potrzebna panienka do kina Colosetum do sprzątania i jako bileterka, jak również bileter. Zgl. od 8-9 wiecz. Rzgowska 74 1185-1

Uczenia kl. 8-ej poszukuje mieszkanca przy rodzinie za lekcje. Spokój i owocną pracę zapewniam. Łaskawe oferty do Rozwoju sub L. S. 1182-1

Potrzebne szwaczki do wojkowej bielizny, Zielona ul. 16 m 5. 10203-1

1-2 pokoje umeblowane, bez mebli kto ma do odstąpienia lub sklep zgłosić się do „Ogniwo” Sienkiewicza 67 Warunki dogodne. 10204-1

Młoda inteligentna treblanka znająca szycie poszukuje posady bony najchętniej na wyjazd. Oferty w „Rozwoju” pod „Bona” 1189-2

Przystąpię do korzystnego interesu z kapitałem od 10 do 20 milionów z mieszkaniem. Oferty pod „Kapitał” do „Rozwoju”. 1188-2

Zurnali mogą wypożyczenia działy wybór, formy bibułkowe. „Ogniwo” Sienkiewicza 67 1186-1

Potrzebna uczciwa służąca do pralni. Radwańska 19. 1192-3

Potrzebna zdolna chemiczarka do pralni. Radwańska 19. 1192-3

Przybiłakata się koza, odebrać można za zwrotem kosztów wiadomość. Kilińskiego 81 m 54 1191-1

Subjekt branży kolonialno-winobrannej z 4-klasowym wykształceniem poszukuje posady. Oferty pod „Zdemobilizowany żołnierz do Rozwoju”. 1190-3

Stolarz zdolny na roboty wszelkie może się zgłosić, Sienkiewicza № 59 Siusarna. 2261-1

Kawaler, urzędnik, doktor praw poszukuje pokoju umeblowanego przy inteligentnej rodzinie z utrzymaniem lub bez. Oferty do „Rozwoju” pod „Dr. S. M.” 2200-2

Zawodowa Szkoła kroju szycia i robót ręcznych

Odnznaczona złotym medalem

Misszyni cechu A. KOZYŁOWSKIEJ
Łódź, Piotrkowska 154.

Kurs kroju pasowania i modelowania, kurs szycia i mierzenia, kurs wszelkich robót ręcznych, robót freblowskich, słojd drzewny, piłkowy, introligatorstwo, koszykarstwo, zdobnictwo, rysunki i wycinanki. Dla nauczycielek, robót kursy dopełniające. Po skończeniu kursu uczennice otrzymują świadectwo. Dla pracujących kursy wieczorowe. Zapisy w kancelarii szkoły od 10-1 i od 6-8. Sprzedaż fasonów papierowych. Uczennice przyjezdne mogą być na stałe. 4835K1

Potrzebni chłopcy z kaucją

do roznoszenia gazet zgłaszać się do „Rozwoju” 4852w

2 Samochody osobowe

10-22 „WINDHOP”, 6 siedz. 10-25 „HANSA LLOYD” 6 siedz. Sprzedaż bardzo tania: J KURDYKO 1300 Poznań ul. Dąbrowskiego 32. 4844 1K)

Egzstująca od roku 1897 firma

„MARGOT”

PIOTRKOWSKA 64.

Poleca ostatnie nowości jesienne:

SUKNIE DOMOWE i WIZYTOWE, SZLAFROKI i SPODNICE od najtańszych do najdroższych SUKNIE z jedw., wełn. i baw. TRYKOTYNY.

— WYKWINIĄ BIELIZNĘ DAMSKĄ —
KOSZULE, COMBINAISONS, HALKI,
BLUZKI jedw., etam., wełn. i batystowe

— PANTOFLE ZAKOPIANSKIE —
JUMPRY jedw. i SWEATRY wełn. najnowszych fasonów!!! 4848K1)

Ceny przystępne, lecz stałe!

potrzebna młoda służąca do pralni dwójga państwa. Łąkowa 22 m 4. 1199-5

potrzebna chemiczarka i prasowaczka na drobniagdy do pralni przy ul. Średniej № 7 1197-2

Zagubione dokumenty

Wojtasz Stefan zagubił kartę bezterminowego urlopu wydany w Łodzi. 10159-1

Gergon Aleksander zagubił paszport polski wydany w Łodzi. 10137-1

Złotowska Józefa zagubiła paszport polski wyd. w Łodzi 10142-1

Błaszczak Władysław zagubił dowód osobisty wydany w Łodzi 10144-1

Warczemski Antoni zagubił skradziono portfel zawierający 57,00 mkp. kartę zwolnienia wyd. w Okręg Urzędzie Gospodarczym i metrykę wyd. w Ujeździe 10135-1

Walczak Franciszka zagubiła paszport polski z gm Łąkwianki pow Łódzkiego 10134-1

Womniak Franciszek zagubił kartę od paszportu wydaną z fabryki L. Gejery 10131-1

Kubacki Ignacy zagubił kartę bezterminowego urlopu wyd. w Gostyninie. 1198-5

Zagubiono matrykałę na imię Egienji Fogel uczenicy V kl. gimnazjum żeńskiego pan Rathert. 2922-3

Zynderman Roman zagubił kartę bezterminowego urlopu wyd. w 57. p. w Kutnie. 1183-3

Bystrzejewski Tadeusz zagubił kartę bezterminowego urlopu wydaną w Łwowie. 10167-2

Mahnowski Ignacy zagubił tymczasowe zaświadczenie demobilizacji wydane przez Dowództwo baterji zapasowej 10 puł. Kanowskiej Artylerji. 10163-2

Pózycki Władysław zagubił kartę od paszportu wyd. z fabryki L. Gejery. 10165-2

Kobielska Marianna zagubiła dowód osobisty wyd. przez gmina Buczek pow. Łaskiego. 10154-2

Sprzedam

pół domu drewnianego z mieszkanem, oraz 40 tysięcy cegieł nowych, ul. Zielona № 13. Bałuty u stolarza. 4837w

muzykę

orkiestrjon

sprzedam lub zamienię na pianino Południowa 26 Chmielowski 4860w

Cena ogłoszeń przed tekstem i w tekście 450 mk., za tekstem 300 mk., zwyczajnie 120 mk., wśród drobnych 200 mk., nekrologi 250 mk., komuniaty 300 mk., za wiersz nonparajowy lub jego inne 100 proc. drożej. Stronica przed tekstem dla ogłoszeń podzielenia na 3 tany, za tekstem 5 tany. Artykuły bez oznaczenia honorarju uważa Redakcja za bezpłatne. Ogłoszenia przyjmują do godz. 6-ej, po 6-ej dolicza się 50 proc. Za nieterminowe wychozenie ogłoszeń administracja nie odpowiada. Każda nowa podrywka obo wiązuje już przyjęte od dnia z dnia za bezadomienia „Rozwój” można zamknąć w Zgłoszeniu do Zarządu, do 12 godzin, bezpłatnie i w formie pisemnej, bez podpisu i daty.